

EEN PUBLICATIE VAN

REVO KRANT

EEN AANZET OM DE GESCHIEDENIS VAN
DE REVOLUTIE VAST TE LEGGEN

03
WAT LEIDDE TOT
DE STAATSGREEP?
EEN MILITAIR
PERSPECTIEF

06
FIDEL CASTRO GAF
ONS EEN KOUDE
DOUCHE

08
40 VRAGEN OVER 40
JAAR REVO AAN DE
LEIDER VAN DE
REVOLUTIE

16
40 JAAR REVO
BETEKENT VOOR
MIJ...

25 februari 1980 - 25 februari 2020

Op 25 februari 2020 herdenken we de start van een proces van vernieuwing en bevrijding dat 40 jaren geleden startte op 25 februari 1980. Op 25 februari namen 16 militairen, als resultaat van een vakbondsstrijd in het leger, de macht over in het land van de toenmalige regering. Deze machtsovername symboliseerde de start van dit proces van vernieuwing en bevrijding. Op 25 november 1975 was ons land onafhankelijk geworden, maar de onafhankelijkheid was slechts een staatkundige onafhankelijkheid. De echte onafhankelijkheid moest nog vorm krijgen.

De militairen verklaarden dat Suriname haar ontwikkeling in eigen handen zou nemen. Het pad vanaf 25 februari 1980 was een pad gebaseerd op een visie waarbij de rijkdommen van Suriname voor het volk zijn, waarbij de economie zou worden opgebouwd met eigen hulpbronnen en eigen menskracht.

Het proces werd gestoeld op vier vernieuwingen te weten:

- Vernieuwing van de sociaaleconomische orde
- Vernieuwing van de sociaal-maatschappelijke orde
- Vernieuwing van de politiek-bestuurlijke orde en
- Vernieuwing van de educatieve orde
- En daar is later in 2015 de vijfde vernieuwing van milieu bijgekomen

Deze ontwikkeling heeft de afgelopen jaren ups en downs gekend. In de 40 jaren is er continu een strijd geweest tussen het eigene willen ontwikkelen en het terug willen gaan naar de systemen en zorg vanuit het moederland.

Ondanks deze ideologische strijd heeft Suriname stap voor stap een eigen weg gevonden, waarbij er diverse ontwikkelingen zijn doorgemaakt. Veel van de ontwikkelingen vonden hun oorsprong in de begin jaren '80 waarbij er nieuw elan en gemeenschapszin in Suriname ontstond.

Terugblik op Suriname rondom 1980

We vragen vier Surinamers om terug te kijken op de periode rondom 1980 waar het denken nog sterk beïnvloed werd door de naweeën van de koloniale overheid. De periode vlak voor en vlak na de Dag der Bevrijding en Vernieuwing. Glenn Dest als jongen uit een gewone volksbuurt die militair geworden is, Desiré Bouterse als Leider van de Revolutie en Dhr. Errol Alibux als gewezen premier 1983-1984

Glenn Dest: “We werden voor het eerst Surinamers in 80”

De scheiding van arm en rijk was heel duidelijk in onze samenleving. Op schoolpleinen zag je de scheiding – hindostanen, javanen met javanen, creolen waren verdeeld in elite creolen en volksjongens - in de samenleving zag je de verdeling ; ook als je niet van Rainville of Centrum was had je niks te zeggen. Ik werkte bijvoorbeeld als staljongen bij een manege waar mensen paardreden. Toen ik wilde paardrijden, zei de eigenaar aan mijn vader “paardrijden is eigenlijk een blanke sport, creolen gaan het niet kunnen betalen”.

Mijn vader was een kleine ondernemer en heeft gezorgd dat ik wel kon paardrijden. Er zijn allerlei voorbeelden te noemen van de discriminatie tussen arm en rijk, tussen blank en niet-blank. In de jaren 80 is die bevrijding gekomen waarbij we zijn gaan waarden wie we samen zijn. Het overgrote deel van de mensen waren oprecht blij toen de Revo kwam. We werden voor het eerst Surinamers. Je moet je voorstellen, mensen leefden tot die tijd niet met elkaar maar langs elkaar. Vanaf 1975 hingen er in het van 't Hogerhuysstraat wel

bordjes met “Wi na wan”, maar het drong niet door. Ook omdat de leiders van toen nog in het model zaten van alles bijeenhouden wat op mij lijkt. Pas in de periode 80-87 is er teweeggebracht dat mensen nu zeggen ik ben Surinamer en niet langer ik ben creool, of ik ben hindostaan of ik ben jampanesi. Ik kan me voorstellen dat de mensen die het goed hadden, de elite, minder blij waren met de ontwikkelingen, omdat nu iedereen mee ging doen.

Desiré Delano Bouterse, leider van de revolutie:

“de militaire raad was een afspiegeling van de samenleving”

De Revo, zoals de revolutie in de volksmond heette, was de start van een proces waarbij de etnische scheiding langzaam begon te vervagen. Toen we in 1980 overnamen was een van eerste zorgen om de samenleving duidelijk te maken dat deze militaire overname niks te maken zou hebben met het

overheersen van één etnische groep over een andere. De Nationale Militaire Raad (NMR) die ingesteld werd, was daarom het eerste instituut dat een directe afspiegeling was van alle grote etnische groepen in de samenleving. De revolutionairen in die tijd waren jonge progressieve mensen vanuit alle politieke

partijen, die ervan overtuigd waren dat er samen aan een nieuw Suriname gebouwd moest worden. Zonder dat we op dat moment politici waren - de NDP bestond immers nog niet - was dit naar mijn mening één van de grootste stappen in het dekoloniseren van politiek Suriname.

Errol Alibux: “De Revo kwam als redding voor Suriname”

De raciale polarisatie die er was, was niet te houden. De samenleving was niet meer een SAMEN-leving. De Revo kwam als echte maatschappelijke-politieke redding van het land, want het zou werkelijk veranderen in een puinhoop. Misschien was het onbedoeld, maar het is

zeker een verworvenheid van de Revo dat de raciale polarisatie is gestopt. Die echte revolutie ontstond in de jaren na 80 toen die samenleving in beweging kwam. We hebben veel opbouw-werk gedaan onder andere via het Ministerie van Sociale Zaken.

Het volk was in beroering, iedereen was in beweging. Kredietorganisaties, bouworganisaties, leefmilieu verbeteren, consumentenorganisaties ontstonden. Die beweging, dat enthousiasme in die samenleving, het samen opbouwen: dat was die

Suriname van 1975-1980: een terugblik

De totstandkoming van de onafhankelijkheid van Suriname heeft heel wat voeten in de aarde gehad. Op zich had Suriname niet veel keus. Het Kabinet Den Uyl (PvdA) had besloten dat Nederland van Suriname af wilde. Harvey Naarendorp, ex-Minister van Buitenlandse Zaken (1981-1983), herinnert zich “het was meer een geest van als zelfs de USA weggaat uit Vietnam, past het toch niet bij een progressieve regering om nog koloniën te hebben.” Uiteindelijk was het parlementslid Ir. George Hindori die op het laatste moment meestemde met de coalitie, waardoor in het Surinaams parlement vóór de onafhankelijkheid van Suriname werd gestemd.

Afhankelijk van het moederland

Het regeren direct na de onafhankelijkheid was geen makkelijke opdracht. Niemand in Suriname had immers ooit zelfstandig een land bestuurd met de verantwoordelijkheid over het goedkeuren van de begroting en de uitvoering daarvan. Tot 1975 was Nederland altijd op de achtergrond. Het moederland zorgde er voor dat eventuele tekorten op de begroting werden aangevuld. Na 25 november 1975 moest Suriname alles zelf doen, weliswaar met een handshake van NF 3,5 miljard ontwikkelingshulp. Echter ook daarover kon Suriname niet zelfstandig beslissen. Er was een gemeenschappelijke commissie, de CONS, die besliste welke projecten wel en welke niet werden goedgekeurd. Let wel van elke Nederlandse gulden die uit het fonds kwam, ging ongeveer 70 cent direct weer terug naar Nederland. De overige 30 cent moest in Suriname besteed worden. Een groot deel verdween in de zakken van bestuurders, aldus de klachten in die tijd. Door de nieuwe economische situatie werden er beslissingen genomen die de samenleving verloederde. Het was zo erg dat er in verschillende buurten van Paramaribo geen water meer uit de kraan kwam. Tekenend voor de tijd en de machtshebbers was een uitspraak van de heer Arron tegen opgekomen publiek, dat morde over de situatie: “mi ondro anu tingi ook tu”.

Beloofd maar niet gekregen: verkiezingen 1977

Bij de verzoening tussen regering en oppositie in november 1975 had Arron beloofd om niet later dan acht maanden na de onafhankelijkheid verkiezingen te houden. Begin 1976, tijdens een werkbezoek in Coronie, zei Arron echter dat hij geroezemoes hoorde over vervroegde verkiezingen maar dat hij niet wist waar men het over had. De regering Arron had te weinig voor het volk neergezet en verkiezingen kwamen hen niet goed uit. Deze woordbreuk zou leiden tot een onrustig politiek klimaat tot aan het moment op 31 oktober 1977 toen de verkiezingen alsnog werden gehouden.

Het resultaat van de verkiezing was een 2e NPK-regering. Schrijver Hans Ramssoedh (2018) omschrijft de situatie op dat moment in zijn boek Surinaams onbehagen. Door het ontbreken van een centraal bindend thema, de breuk met de PNR en het verlies van vakbondssteun van de ambtenarenvakbeweging werd de machtsbasis van deze regering danig verzwakt. Ook de perikelen in het parlement bleven niet uit.

Er ontstonden spanningen tussen Arron en Soemita. Uiteindelijk lukte het Lachmon om Soemita los te weken en zo kwam hij in de oppositie terecht. Op dat moment had de coalitie nog maar een minimale meerderheid van 1 zetel in het parlement.

De zogeheten oude, op etniciteit gebaseerde, politiek vierde hoogtij. Er werd vanalles gedaan om de etnische groepen zover mogelijk uit elkaar te houden en waar nodig tegen elkaar op te zetten. De democratie in die tijd werd ook wel een democratie vanuit Paramaribo genoemd. De verschillende districten werden in de Staten van Suriname niet vertegenwoordigd door mensen woonachtig in het district. De vertegenwoordigers in het parlement waren mensen uit Paramaribo, die gekandideerd werden voor een district. Zij gingen dan in verkiezingstijd naar het district waarvoor zij kandidaat waren, met cadeautjes en beloften voor de kiezers zodat zij weer gekozen werden.

Groeiende onvrede in de samenleving

Tussen 1977 en 1979 was Suriname politiek-bestuurlijk vastgelopen. Er was sprake van corruptieschandalen, met name op het Ministerie van Economische Zaken en het Ministerie van Openbare Werken onder leiding van de heer Karamat Ali. Bij deze was er sprake van ontvangen van smeergelden voor het uitvoeren bouwkundige projecten. Toen op 3 mei 1979 Walter Zalmijn, lid van de coalitie, kwam te overlijden, barstte de strijd los. De oppositie weigerde quorum te verlenen en het parlementair werk kwam volledig stil te liggen. Toenmalig parlementsvoorzitter Wijntuin paste een truc toe. De voorzitter liet in een vergadering in augustus 1979 de opvolger van Zalmijn, de heer Maximiliaan Koorndijk, participeren als twintigste lid om quorum te hebben. In die vergadering werd vervolgens dezelfde Koorndijk als 39e lid van het parlement toegelaten.

Oppositieleden Albertine Liesdek-Clarke, toentertijd ex-NPS, en Henk Herrenberg, lid van de VDP, kwamen hiertegen in opstand. Mevr. Clarke ging onder de mamabon voor een gebedsvastenactie en de heer Herrenberg ging in honger- en dorststaking in de koffiekamer van het Statengebouw. De oppositie vroeg bemiddeling van president Ferrier. Deze gaf aan dat hij het zittingsjaar niet zou openen als een en ander niet “richtig” zou verlopen. Hierdoor werd er uiteindelijk een compromis bereikt: de oppositie zou quorum verlenen en Koorndijk werd volgens de juiste procedure toegelaten tot het parlement.

Het parlement zou echter een jaar eerder dan gepland, 1979, alsnog ontbonden worden. Dit betekende dat er in maart 1980 verkiezingen gehouden zouden worden. Het kabinet Arron was hierdoor demissionair. In diezelfde periode werd het kabinet Arron ook geconfronteerd met een militaire dimensie: de ontevredenheid van de onderofficieren binnen de SKM die tot de staatsgreep van 25 februari 1980 leidde.

De staatsgreep kwam dan niet uit de lucht vallen en kan niet los gezien worden van de algehele malaise.

Premier Henck Arron

Bron: Verhoeff, Bert / Anefo - [1] Dutch National Archives,

The Hague, Fotocollectie Algemeen Nederlands Persbureau (ANeFo), 1945-1989, Nummer toegang 2.24.01.07 Bestanddeelnummer 254-9619

Wat leidde tot de staatsgreep op 25 februari 1980: Een militair perspectief

Voorafgaand aan de onafhankelijkheid kende Suriname de Troepenmacht in Suriname (TRIS). Dit waren gedetacheerde militairen vanuit de Nederlandse defensie. De TRIS was in Suriname geplaatst om de belangen van Nederland, in de kolonie Suriname, veilig te stellen. Met de onafhankelijkheid van Suriname op 25 november 1975 kreeg Suriname een eigen leger (toen genoemd S.K.M. Surinaamse Krijgsmacht).

Liching 75-01

De 1e liching van de SKM bestond uit voormalige Nederlanders van Surinaamse origine. Het trainen van de 1e liching dienstplichtige jongemannen, die reeds een voorselectie en keuring hadden doorstaan begon ruim 11 maanden vóór de onafhankelijkheid. Marcel Oostburg, een van de militairen uit deze 75-01 liching zegt: "Op 2 januari 1975 traden 156 jonge Nederlanders in dienst. We melden ons aan bij de grote poort van de Prins Bernhard Kazerne, zoals de Ayoko kazerne toen heette, om gemilitariseerd te worden. We ontvingen onze militaire attributen en vertrokken richting Zanderij, naar het zogeheten Boshivak. We moesten op de appelplaats gaan staan en werden toegesproken door kapitein Lo Fo Wong."

Hij liet ons aantreden en zei: "Heren, ik feliciteer jullie! Jullie zijn de uitverkorenen en zullen het Surinaams leger vormen na de Onafhankelijkheid. Ik ben trots op jullie!" Ondanks dat deze manschappen het Surinaams leger moesten worden, droegen zij een Nederlands uniform en zongen zij het Nederlands volkslied. De instructeurs waren allemaal blanke Nederlanders en de Militaire Politie bestond ook alleen uit witte Nederlanders.

Bij de viering van de Staatkundige Onafhankelijkheid op 25 november 1975, werd het militair materieel door de TRIS overgedragen. Op 26 november 1975 werd het Surinaams Leger een feit. De SKM, onder leiding van Kolonel Elstak, werd op deze dag voor het eerst aan het Surinaams volk gepresenteerd.

Het ontstaan van BOMIKA

Militairen mogen geen vakbond hebben maar mogen wel verenigd zijn in een vereniging. In het Nederlandse leger bestond de Vereniging van Dienstplichtige Militairen (VVDM), de vereniging van vrijwillig dienende militairen (VVK) en de vereniging van beroepsmilitairen. De gerepatriceerde militairen waren groten-deels lid geweest van een dergelijke vereniging. Ook de eerste twee lichingen van het Surinaams leger konden zich beroepen op deze verenigingen.

In 1976 richtten militairen een belangenorganisatie op. Deze organisatie had geen slagkracht om de zaken van de militairen te organiseren. Het ging hierbij met name om de enorme inkomensverschillen tussen de manschappen van het Surinaams leger, waaronder dienstplichtigen, die Sf. 142,- kregen aan salaris, en de manschappen die vanuit het Nederlands leger kwamen een salaris van Sf. 800 plus suppletierogeling kregen. De scheefgroei in salarissen zorgden ervoor dat bepaalde lagere rang onderofficieren, met een achtergrond in het Nederlands leger, meer verdienden dan hun meerderen die Surinaamse militair waren. Een oud-militair herinnert zich een voorval bij Orlando's coffee shop "Er kwam een korporaal de coffee schop binnen, hij sloeg de bel en gaf iedereen een rondje. Ruben Rozendaal, hoger in rang dan de korporaal, zat op dat moment aan de bar en zei "a mang na korporaal. Yu na sergeant, maar ie no mang doe neks. Yu na vriendje".

De eerste poging om een vakbond te vormen, werd in 1977 gedaan door Harold Tjin A Kwoei. Hij wilde een vakbond opzetten van politie en militairen samen. In de loop van 1978 werd vervolgens een bond onderofficieren opgezet onder leiding van Desire Delano Bouterse. Maanden later werd een samenwerking aangegaan met de militairen in lagere rang onder de naam Bond van Militair Kader (BOMIKA), onder leiding van Badrisein Sital. Ondanks de vele gesprekken met de regeringsleiding, zou deze bond niet echt gekend worden door de legerleiding onder leiding van Kolonel Elstak, onderminister van defensie Mr. Willemzorg en de regering Arron. Er werden represaillemaatregelen getroffen in de vorm van militaire tuchtstraffen voor de leden van het militaire bondsbestuur. Met name de woordvoerder van de bond, die middels radio interviews en gemeenschap informeerde over de feitelijke houding van de legerleiding, regering, premier Henck Arron in het bijzonder, en de situatie binnen de kazerne. De acties van de militairen ondervonden destijds sympathie van de vakorganisaties, de Politiebond en in groeiende mate ook van de samenleving. Door de onervarenheid van Regering Arron met het runnen van het land en een eigen leger ontstonden er diverse conflicten. De structuur van het leger bleek gebrekkig en niet afgestemd op de behoeften van het land, en er was onvoldoende zorg voor de manschappen en de belangstelling voor hun problemen werd door de militairen als onvoldoende ervaren. Als gevolg daarvan zat Suriname eind 1979 met een onaangepast en verwaarloosd defensieapparaat. Tot januari 1979 hebben de

januari 1979: onderofficieren van de SKM, niet eens met de gang van zaken, protesteren voor het parlamentsgebouw

acties van het leger zich gefocust op activiteiten binnen de kazerne en het voeren van tientallen gesprekken met Premier Arron. Door het uitblijven van veranderingen en het niet nakomen van gemaakte afspraken besloot BOMIKA haar acties in januari dat jaar te verheffen tot straatacties. De militairen marcheerden naar de Gravestraat (nu Henck Arronstraat) en vatten post tegenover het Parlamentsgebouw onder de Mamabon. Op de derde actiedag kregen de militairen zichtbare steun van de politiebond, die met twee peletons politiemannen mee marcheerden met de militairen door de straten van Paramaribo, waarna ze weer postvatten onder de Mamabon. Het toenmalig Parlements lid Henk Herrenberg, VDP, kwam op een moment uit het Parlamentsgebouw om de militairen aan te horen. Naar aanleiding van dit gesprek werd de Commissie Abendanon ingesteld.

De commissie moest alle groepen in het conflict horen en oplossingsmodellen aandragen aan de regering. Aan het eindrapport van de commissie Abendanon is echter geen opvolging gegeven.

Vanwege de instabiele politieke situatie in het land, had de regering Arron vervroegde verkiezingen aangekondigd voor maart 1980. Begin 1980 was de focus daarom op de onderlinge verkiezingsstrijd. Temidden van deze strijd deed Arron zijn bekende uitspraken waarbij hij de militairen bespote en uitmaakte voor padvinders. Omdat de acties van de militairen steeds scherper werden, ontzegde de legerleiding deze groep onderofficieren de toegang tot de kazerne.

30 januari 1980 – gewapende machten tegenover elkaar

In de ochtend van 30 op 31 januari 1980 verschaften de

opdracht had gegeven om de militairen uit de kazerne te schieten. En dat door onverantwoordelijk optreden van de regering een situatie was ontstaan waar vaders stonden tegenover zonen, broers tegenover broers en vrienden tegenover vrienden. Intussen waren de gewapende troepen tegenover de in actie zijnde militairen komen te staan, en was het commando gegeven om de geladen politiewapens op borsthoogte van de in actie zijnde militairen te richten.

De paniek en emoties liepen hoog op. Echter voordat het commando vuren kon worden gegeven, gaven de in actie zijnde militairen het op. Zij toonden zich bereid de kazerne te verlaten zonder bloedvergieten. In afstemming met Inspecteur Vriesde verlieten de militairen in actie de kazerne onder leiding van politie-eenheden. Tegen de afspraken in werden de twee laatste vertrekkende militairen, ondersteund door enkele pas opgeleide militaire politiemannen, kwamen die middag gewapend met uzi's en karabijnen de kazerne binnen. De militairen in actie reageerde door ongewapend en met opgeheven armen de officiersmess te verlaten terwijl zij luidop het volkslied zongen. De woordvoerder van de militairen wist een microfoon van de toegestroomde pers, die buiten stond, te bereiken en zei daar dat de regering

den bond militair kader

Op 12 februari 1980 moesten de drie aangehouden militairen voor de rechter verschijnen. Hiertoe werd de gehele omgeving van Combe, Gravestraat en waar het gerechtsgebouw stond met dranghekken afgezet. Het volk was massaal op straat om hun sympathie voor de militairen en hun afschuw voor het handelen van de regering te uiten. De officier van justitie, Mr. Freddy Kruisland, las een ellenlange tenlastelegging voor, terwijl wijlen Mr. Eddy Bruma en Mr. Frank Leefflang de militairen verdedigde. De zitting duurde uren. De uitspraak zou op 26 februari 1980 komen. Het kwam echter nooit zover omdat de machtsovername op 25 februari 1980 geschiedde en de drie militairen vrijkwamen.

In 1983 ontstond de 25 Februari Beweging

Een rechtszaak als machtsmiddel tegen bestuursle-

Bouterse heeft altijd met iedereen gewerkt

"Als ik kijk hoe er vandaag aan de dag op President Bouterse wordt geschopt, dan zijn dat mensen die de geschiedenis niet wensen te kennen. Dhr. Bouterse heeft altijd met progressieven gewerkt uit de verschillende partijen, omdat zij in eerste instantie Surinamers zijn. Zelfs toen de telefooncoup in 1990 kwam, en de NDP reeds was opgericht in 1987, hebben de militairen geen NDP-regering ingesteld.

– Glenn Dest

In de periode Regering Wijdenbosch, 1996-2000, werd samengewerkt met de Voorzitter van De Nationale Assemblée, Marijke Indradebie Djawalapersad was DNA-lid namens de BVD die deel uitmaakte van de Nieuw Front-combinatie met NPS en VHP.

Tijdsvak	President	Partij	Premier/Vicepresident	Partij
25 Nov 1975-13 aug 1980	Johan Ferrier	Geen partij	15 maart 1980-4 feb 1982 Hendrick Rudolf Chin A Sen	Nationale Republikeinse Partij
15 aug 1980 – 4 feb 1982	Hendrick Rudolf Chin A Sen	Nationale Republikeinse Partij	30 mrt 1982- 9 dec 1982 Henry Roëll Neijhorst 28 feb 1983- 3 feb 1984 Liakat Ali Errol Alibux	Geen partij PALU
8 feb 1982-25 jan 1988	Fred Ramdat Missier	Geen partij	3 feb 1984 – 16 juli 1986 Willem Alfred Udenhout 16 juli 1986-12 feb 1987 Pretaapnarian Shawh Radhakishun 12 feb 1987-25 jan 1988 Jules Albert Wijdenbosch	Geen partij VHP NDP
25 jan 1988 – 24 dec 1990	Ramsewak Shankar	Progressieve Reform. Partij	Henck Arron	NPS
29 dec 1990 – 16 sep 1991	Johan Kraag	NPS	Jules Albert Wijdenbosch	NDP
16 sep 1991 – 15 sep 1996	Rinaldo Ronald Venetiaan	NPS	Jules Ajodhia	VHP
15 sep 1996 – 12 aug 2000	Jules Albert Wijdenbosch	Millenium Combinatie/ NDP	Pretaap Radhakishun	BVD
12 aug 2000 – 12 aug 2005	Rinaldo Ronald Venetiaan	Nieuw Front/ NPS	Jules Ajodhia	VHP
12 aug 2005 – 12 aug 2010	Rinaldo Ronald Venetiaan	Nieuw Front/ NPS	Ramdien Sardjoe	VHP
12 aug 2010 – 12 aug 2015	Desiré Delano Bouterse	NDP	Robert Ameerali	ABOP
12 aug 2015 – heden	Desiré Delano Bouterse	NDP	Michael Ashwin Adhin	NDP

Door het oog van de naald

Gevangen militairen komen ternauwernood vrij uit politiebureau

"25 februari 1980, is voor mij een dag die ik nimmer kan vergeten. De gevaarlijke, emotionele, vele levensbedreigende situaties, maar ook - naar later zou blijken - de meest bevrijdende en door God gezegende dag voor mijzelf, Laurence Neede". Op 30 januari 1980 werden drie militairen, allen bestuursleden van de Bond Militair Kader opgepakt door de Politie op verdenking van militair oproer en ingesloten te Santo Boma. Hieronder bevonden zich Badrissein Sital, Laurence Neede en Ramon Abrahams.

Begin 1980 kenmerkte zich door een aanloop naar verkiezingen die door Regering Arron waren uitgeschreven voor maart 1980. De propaganda, geruchtenmachines en stoere taal draaiden op volle toeren. Ook de acties van de militairen verenigd in Bond Militair Kader (BOMIKA), de dreiging van de regering om hoge gevangenisstraffen uit te delen aan de bestuursleden van BOMIKA en geruchten over een op handen zijnde coupe door het hoger kader van het Nationaal Leger dreven de onrust in de gemeenschap. "Op zondag 24 februari kreeg ik bezoek van mijn vrouw in de gevangenis. Zij huilde en maakte zich zorgen. Zij vertelde me dat mede-bestuurslid Bouterse haar in de vroege ochtend bezocht had met een boodschap dat op 25 februari omstreeks drie uur in de ochtend een coup poging ondernomen zou worden en dat wij alles moesten doen om onszelf te bevrijden uit die gevangenis omdat zij ons niet zouden kunnen bevrijden".

Neede herinnert zich zijn zorgen en de koortsachtige voorbereiding met kameraden Sital en Abrahams om tot een plan te komen om te ontsnappen. "De hele dag door waren wij bezig met analyses en inschatten van kansen en mogelijkheden. We hadden wel heel veel medewerking van de mensen om ons heen. De gevangenenbewaarders en zelfs de leiding. De heren Dongo en Albitrouw bewezen ons bijzondere gunsten. Die avond plande wij om in de ochtenduren uit te breken. Wij voorzagen paniek in de gevangenis wanneer men schoten zou horen en of bericht zouden krijgen dat er in de stad een gewapend conflict was uitgebroken, en bedachten dat dit een kans zou opleveren."

Omstreeks 02.45u in de nacht van 24 op 25 februari 1980 luidden de eerste schoten in Paramaribo. Niet lang daarna rinkelde de telefoon in Santo Boma. "Temidden van de verwarrende omstandigheden werden wij met een opvallend krachtige stem geroepen ons te melden bij de Wachtcommandant. Aldaar troffen wij leden van de Surinaamse politiebond, zoals de voorzitter inspecteur Mijndard. Ik herkende ook inspecteurs Geerlings, Doorson en Rak. Wij werden elk apart genomen. De voorzitter van de politiebond vertelde dat er muiterij was uitgebroken in Paramaribo. Hij was door Korpschef Walker gezonden om ons op te halen en naar het politiebureau te brengen".

Als onderdeel van de machtsovername hadden militairen op dat moment al het dak van het politiebureau eraf geschoten. Vanuit een boot op de Surinamerivier werd op het politiebureau geschoten. Tevens waren er reeds enkele slachtoffers gevallen.

"Opgelucht paktten wij onze spullen en stapte wij in de gereedstaande politievoertuigen. Wij werden begeleid naar de tussenruimte achter het hoofdbureau. Daar aangekomen zagen wij premier Arron, enkele ministers waaronder van Genderen, de Procureur Generaal Miranda, korpschef Walker, en enkele andere hoogwaardigheidsbekleders". Op het hoofdbureau van Politie werden de drie mannen gescheiden. Sital werd naar bureau Keizerstraat gebracht, Abrahams moest plaatsnemen in het wachtlokaal van de politie en Neede werd apart genomen door Korpschef Walker.

"Walker vroeg mij of ik dacht dat wij in staat waren om de zogenaamde muiterij te stoppen. Natuurlijk zei ik ja, dit kon een kans betekenen om weg te komen," aldus Neede. "Walker zette zijn revolver in mijn oor en sommeerde mij mee te lopen langs de Chef van Dienst, de trap op naar de tweede verdieping. Vanuit zijn kantoor moest ik de kazerne bellen. Bouterse zelf nam op en zei me in een korte boodschap dat we moesten zorgen dat we weg zouden komen, want fase 2 is ingegaan," aldus Neede.

"Ik wist wat fase 2 zou betekenen dus ik moest snel handelen. Nadat Bouterse had opgehangen, deed ik alsof het gesprek nog doorging en bevestigde ik dat we de gekheid onder de militairen moesten stoppen en naar de kazerne zouden komen met de politie voor onderhandelingen." Nadat het gesprek beëindigd was, bevestigde Neede aan korpschef Walker dat de militairen in de kazerne verzameld zouden worden door Bouterse om een einde te maken aan de acties. Na overleg met Premier Arron werd besloten dat Neede, Sital en Abrahams het politiebureau met de handen in de lucht mochten verlaten. "Opgelucht verlieten wij het politiebureau Keizerstraat. Wij liepen richting van der Voet. Een meneer stond op dat moment met een blauwe pick-up geparkeerd voor Van der Voet. Na overleg werd de auto ter leen afgestaan om ons naar de kazerne te brengen. Wij werden aldaar met gejuich binnengehaald, en gingen over tot de orde van de dag."

Laurence Neede

De S402 waarmee vanaf de Surinamerivier op het politiegebouw geschoten werd

Suriname is geen pot met honing

Jan de Koning kwam kort na 1980 als Minister voor Ontwikkelingssamenwerking naar Suriname. Op het onafhankelijkheidsplein was er een volksmanifestatie tegen Jan de Koning met boodschappen als: Jan de Koning, Suriname is geen pot met honing! Dit doelde op het verschil van inzicht tussen Nederland en Suriname over hoe de ontwikkelingsgelden vanuit Nederland besteed zouden moeten worden. De legerleiding was van plan geld in te zetten om het land te ontwikkelen voor het volk. Vanaf dat De Koning met deze boodschap terugkeerde, heeft Nederland voortdurend gezocht naar mogelijkheden om de kraan van ontwikkelingshulp dicht te draaien.

Jan De Koning, Minister van Ontwikkelingssamenwerking Nederland

Monument van de revolutie, 1981

Het Ministerie van Sociale Zaken was het hart van de opbouw

Het Ministerie van Sociale Zaken vormde in de jaren 80-83 het hart van de opbouw. Het sociale beleid van de regering werd hier gemaakt, georganiseerd en uitgevoerd waardoor er vrede, rust en harmonie in de samenleving was, aldus Minister van Sociale Zaken (1980-83), Errol Alibux. "De REVO kon bloeien op basis van de vele sociale verworvenheden in die tijd".

Diverse sociale gebieden werden vanaf 1980 aangepakt als onderdeel van de maatschappelijke zorg die hoog in het vaandel stond bij de sociaal-maatschappelijke vernieuwing. Zo is het eerste senioren opvanghuis voor de gewone man en vrouw afgemaakt. "Ik (Minister Alibux, red.) heb Huize Ashiana in 1981 geopend. Het huis heeft haar naam gekregen via een prijsvraag die gewonnen is door wijlen Zuster Abdoel. Huize Ashiana betekent vrede en rechtvaardigheid, dacht ik. Voordat dit huis

is geopend werden onze oudere burgers opgevangen in krotten, dit was disrespectvol en zorgde bovendien voor allerlei soorten ziekten."

Voor de kinderrijke buurten werd een nationaal beleid voor creches opgezet als onderdeel van sociale mobilisatie en emancipatie. De creches stelden de moeders in staat om te werken en hun kinderen veilig op te vangen. "Voor mijn periode als minister hebben we via giften vanuit de samenleving reeds vier creches opgezet in Boerbuiten, Marowijne project en in het Munder buiten project. Daarna is dit beleid binnen het Ministerie verder georganiseerd en zijn er in totaal nog 22 creches opgezet."

Ook andere sociale problemen kregen aandacht. Zo is in die periode voor het eerst aandacht geschonken aan blinden en slechtzienden door het binnenhalen en verdelen van blindenstokken. "Ik herinner me dat een jaar voor de Revu de AOV was ingevoerd. Senioren zouden SF 25,- krijgen, echter een jaar later was deze AOV nog steeds niet uitbetaald. Toen ik minister werd, heb ik in augustus 1980 als een van de eerste zaken de AOV verhoogd naar SF 75,- en direct betaald aan senioren in het hele land" memoreert ex-minister Errol Alibux. Tevens werd de AOV gerechtigde leeftijd van 70 verlaagd naar 65 jaar.

Voor alle deelgebieden binnen het Ministerie zijn er Raden ingesteld. Zodat er gesystematiseerd gewerkt kon worden op de diverse sociale beleidsgebieden. Die Raden bestaan nog steeds en werken met de Minister van Sociale Zaken. "We hebben echt veel opbouwwerk gedaan in die periode. Iedereen deed mee. Otmar Rodgers bijvoorbeeld was een van de harde werkers op Sociale Zaken. Ik durf te stellen dat zonder die periode er nu soso poti sma geweest zouden zijn ini a kondre."

Surinamers steken handen uit de mouwen

Betegeling van wegen in de volksbuurten en zelf-woningbouw

Beginjaren 80 was er een enorme drang van mensen om mee te willen helpen aan het nieuwe elan in de samenleving. Dagelijks kwamen mensen zich aanmelden bij het kampement aan de Gemeenlandseweg om te vragen waar ze konden bijdragen. Dit leidde in 1981 tot de oprichting van de Stichting Nationaal Vrijwilligers Korps (NVK) onder leiding van Militair Braaf. De heer Sedney was toentertijd directeur. Onder coördinatie van het NVK werd er in volksbuurten zoals Rangoelamweg, Abrabroki, Mottonshoop, Frimangron (Nepveustraet) en betegelde wegen aangelegd en huizen afgebouwd (de Soera woningen) in wijken zoals Hannaslust, Flora A (afgebouwd) en Flora B (nieuwbouw) onder leiding van terzake deskundigen zoals aannemers en bouwopzichters.

"Het NVK is voortgevloeid uit de grote drang van mensen om mee te werken. Mensen kwamen zelf met ideeën voor projecten. Die huizen en wegen die door de mensen zelf zijn gebouwd, zijn er nu nog steeds," aldus Otmar (Otje) Cramer, destijds onderdirecteur bij Volksmobilisatie. Hij herinnert zich de vrijwilligers die zich kwamen aanmelden "hieronder bevonden zich tal van mensen, zoals metselaars, timmerlieden en ambtenaren die het 7-even beleid aanhingen en op kantoor gingen tekenen om daarna hun handen uit de mouwen te steken als vrijwilliger. De mensen werden niet betaald, ze kregen ook geen gunsten ervoor terug behalve dat er geprobeerd werd ze te voorzien van een bordje eten voor het werk".

Volksmobilisatie als scholing en coördinatie

De afdeling Volksmobilisatie was gevestigd waar nu Binnenlandse Zaken is aan de Wilhelminastraat. Deze afdeling werd geleid door Henk Essed, ondersteund door Kenneth Themen en Otje Cramer. De afdeling viel direct onder de Bevelhebber, Desiré Bouterse. "Hij was zeer geïnteresseerd in het contact met mensen. We moesten aan hem rapporteren wat de vorderingen waren. Ik leg mensen uit dat 'samen doen' niet iets is wat de President gewoon roept, het is een proven model om een land op te bouwen. We waren dat aan het bewijzen".

Bij Volksmobilisatie werd een tweetrapsmodel gebruikt met een deel ideologische scholing en een deel vrijwilligerswerk in de wijken. De basis voor dit model komt voort uit Anton de Kom's lessen over organiseren, opvoeden en scholen. Na de verkiezingen van 1987 waarbij het Front de verkiezingen won, is de afdeling Volksmobilisatie per direct beëindigd. De huidige afdeling Volkscontacten, die in 2010 door President Bouterse wederom werd ingesteld in het Kabinet van de President, is een voortzetting van de gedachte die ontstaan is uit de Volksmobilisatie.

Zelfbouw van woningen ontstaat in 1982

Onder de afdeling sociale woningbouw op het Ministerie van Sociale Zaken die destijds geleid werd door Minister Errol Alibux ontstond in 1982 de zelfbouw unit. De zelfbouw unit kreeg een eerste inleg van SF 5 miljoen om mensen geld te lenen tot een maximum van SF 30,000 om landelijk zelfbouw, afbouw of verbouwing van woningen te stimuleren.

Dit was voor de groep die al een stukje grond had, een vaste baan had en in staat was om de lening terug te betalen. Met de terugbetaling zou het fonds weer geld genereren om meer mensen te helpen, een zogenaamd revolving fonds. Cramer herinnert zich diverse gevallen die hem zijn hoofd heeft laten krabben, als verantwoordelijke voor de zelfbouw-unit in die tijd. "We hadden enkele klanten die koni man speelden en groter dachten te bouwen dan waarvoor ze toestemming hadden gehad. En dan bleken ze te komen tot de ringbalk met het geld. Maar vergaten ze dat er nog een dak moest komen. En dan kwamen ze klagen natuurlijk." In totaal zijn er 240 woningen gebouwd danwel afgebouwd uit het fonds.

Daarnaast heeft het Ministerie van Sociale Zaken in een periode van 1,5 jaar meer dan 2000 woningen gebouwd. Een enorme groei ten opzichte van de sociale woningen die in de jaren daarvoor werden gebouwd a 50-100 woningen per jaar. Deze woningen staan te Flora A (project afgemaakt), Flora B, Hanna's Lust (project afgemaakt) en heel Geyersvljt.

Na de verkiezing in 1987, waarbij het Front overnam, is de zelfbouw-unit een stille dood gestorven. De LISP-projecten bij Sociale Zaken, Stichting volkshuisvesting Suriname en de nieuwe en de Wet Nationaal Garantiefonds Huisvesting zijn recentere ontwikkelingen die uit dezelfde gedachte – vernieuwen van de sociaal maatschappelijke orde - zijn voortgekomen om naast sociale woningbouw ook mensen in staat te stellen om zelf te bouwen, indien men al grond of spaargeld heeft.

Bestrating door Volkskomitee van Idsingastraat, Kernkampweg

"Fidel Castro gaf ons een koude douche" Naarendorp over hoe Castro het socialisme in Suriname tegenhield

In mei 1981 reisde Harvey Naarendorp (Minister van Buitenlandse Zaken) samen met Desiré Bouterse en Rob Leter naar Cuba om een ontmoeting met Fidel Castro en zijn regeringstop te hebben. De centrale vraag bij het bezoek was welke richting Suriname zou opgaan. Indertijd was er een strijd bezig tussen groepen progressieven in de samenleving waarvan een deel socialisme propageerde, anderen kozen voor communistische lijnen of varianten daarvan.

Naarendorp legt uit dat het begrijpelijk was dat progressieven in Suriname in contact kwamen met links-denken uit Europa. "Links versus rechts heeft nooit gespeeld in Suriname zelf, dat was een indeling die ons van buitenaf werd opgelegd, net als de Koude Oorlog. Het links-denken uit Europa was echter begrijpelijkerwijs het beste alternatief voor het kapitalisme dat gebaseerd was op kolonialisme, dat we al die jaren daarvoor gekend hebben. Onze geëde Surinamers hebben altijd hun kapitaal vergaard door in dienste te zijn van het koloniaal systeem. Risicokapitaal gericht op diversifiëring van onze Surinaamse economie heeft bijvoorbeeld nooit bestaan. Echter als je een nieuw ding gaat doen, kan je niet het links-denken van Europa kopiëren."

Vanuit die gedachtegang werd er contact gezocht met landen in de regio. Het Buitenlands Beleid kreeg een bewuste richting van inbedding in de regio. In die periode werd het lidmaatschap van CARICOM aangevraagd en werd de Ambassade in Mexico geopend; enerzijds als counter-balance tegenover Brazilië en anderzijds om de connectie met Midden-Amerika te behouden. "Vanuit Nederland werd dit begrepen alsof het buitenlands beleid door linkse dwazen werd bepaald. Deze keuzes in ons beleid waren veel fundamenteeler dan dat. Sowieso hebben we nooit echt óf links óf rechts gedacht. We zochten eigenlijk nog welk -isme Suriname zou moeten kiezen" legt Naarendorp uit. "Een gepensioneerde CIA'er vertelde me jaren geleden dat hij ooit op de Suriname-desk had gezeten en geen jota begreep van wat er hier gebeurde. Dan gingen we links dan rechts. Hij zei me dat hij enorm opgelucht was toen hij overgeplaatst werd."

Naarendorp herinnert zich dat de delegatie bij haar bezoek aan Cuba feilloos de economische cijfers opdreunde, de exportcijfers van aluinaarde, het BBP, etc. Castro stelde de groep vervolgens enkele vragen over het aantal artsen en onderwijzers per 1.000 inwoners, over het aantal dropouts op de scholen, het bestaan van drop-out programma's en de verhouding tussen salariering van mannen en vrouwen, als ook de mate waarin vrouwen de leiding hadden in het bestuur van het land en de top van bedrijven. "Op subtiele wijze gaf Castro ons een koude douche én eyeopener. We zaten met onze mond vol tanden. Wij hadden ons nooit verdiept in deze vraagstukken. Castro gaf ons mee dat onze eerste taak natievorming was."

Naarendorp herinnert zich dat er lessen zijn getrokken uit deze ontmoeting met Cuba. "Grappig genoeg was het juist Castro die ons inspireerde om het pad van socialisme te verlaten en te gaan voor natievorming. Wij wisten dat wij enorm veel huiswerk te maken hadden om echt inhoud te geven aan de revolutie die wij voorstonden." Dat de ontmoeting zijn weerslag had op het beleid in Suriname uit zich in de diverse beleidsprogramma's waar na 1981 het startsein voor werd gegeven, zoals een focus op natievorming, alfabetiseringsprogramma Afla84, de aanpak van de algemene gezondheidszorg via de opzet van het Staatsziekenfonds (SZF) en het formuleren van genderpolitiek. "Ik weet niet of we het perfect hebben gedaan maar het fundament voor multi-ethniciteit en gelijkere kansen werd daar in Cuba gelegd," besluit Naarendorp.

Decreet C-11: Eindelijk mogen gehuwde vrouwen meedoen in Suriname Vorzichtig kwamen de eerste vrouwen in de politiek leiding

Het Decreet C-11 werd op 11 maart 1981 in het Staatblad van de Republiek Suriname gepubliceerd. De opheffing van de handelingsonbekwaamheid van de gehuwde vrouw werd daarmee een feit.

Mevrouw Yvonne 'Wonnien' Cheuk-A-Lam, gewezen secretaresse in diverse functies bij de overheid, vrouw, moeder en ondernemer, herinnert zich de rol van gehuwde vrouwen tot 1981. "Gehuwde vrouwen hadden niks te zeggen. De gehuwde vrouw werd niet gekend noch geteld. Alles moest via de man: een huis kopen, een bankrekening openen, een lening nemen. Gehuwde vrouwen stonden achter het aanrecht en zorgden voor de kinderen."

Het Decreet C-11 betekende een verandering voor gehuwde vrouwen die nu zelfstandiger beslissingen konden nemen. Door de scholingsprogramma's zoals Alfa84 die daarop volgden hebben vrouwen zich kunnen bijscholen zodat zij daadwerkelijk aan het werk konden. Cheuk-a-lam stelt "onderschat de rol van de vrouwen van de militairen niet in die tijd. Er waren veel militairen, maar net zoveel vrouwen van militairen. Zij waren de drijvende kracht. Zij zorgden ervoor dat er eten werd uitgedeeld aan hen die bezig waren met de opbouw van het land."

ALFA84: Meer dan 70.000 Surinamers op lees- en schrijfles

Om een land te ontwikkelen en minder afhankelijk te maken is een geschoold volk nodig. Het kunnen lezen en schrijven is basisvoorwaarde. Maar ook het individu kan moeilijk optimaal maatschappelijk functioneren als het niet kan lezen en schrijven. Voor het solliciteren naar een baan, voor het aanvragen van een lening, voor het sluiten van persoonlijke overeenkomsten, is het kunnen lezen en schrijven een 'must'. Internationale rapporten uit 1983 schatten het analfabetisme in Suriname op ongeveer 35.000 personen. Onderzoek van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen in die tijd wees uit dat het aantal analfabeten veel hoger moest liggen, richting 60.000 personen (zo'n 30% van de Surinaamse bevolking) die niet konden lezen en schrijven. Veel ongeletterden schaamden zich er namelijk voor dat zij niet konden lezen en schrijven en hun ongeletterdheid hielden zij verborgen.

Alle reden voor de leiding van de Revolutie om het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen te vragen een Nationale Alfabetisatie Campagne op te zetten om het percentage ongeletterden in een paar jaar terug te brengen tot ongeveer 5%. Na een intensieve voorbereiding van een jaar met veel publiciteit om enerzijds de schaamte bij de ongeletterden weg te nemen, anderzijds vrijwilligers te mobiliseren hun bijdrage te leveren, werd op de Internationale Dag van de Alfabetisering, 8 september 1983, in Nickerie de Nationale Alfabetisatie Campagne ALFA84 gelanceerd door de leider van de Revolutie, Desiré Bouterse, in aanwezigheid van de toenmalige president van Ghana, Jerry Rawlings. Bij de voorbereiding van de campagne moesten vele hindernissen genomen worden. In welke taal ga je alfabetiseren? Het Sranan Tongo is de enige taal die bijna alle Surinamers spreken, maar deze taal wordt niet gebruikt als schrijftaal. Het Nederlands als officiële taal wel, alleen veel Surinamers beheersen het Nederlands als spreektaal slecht of niet. Na vele discussies werd besloten het leren lezen en schrijven in het Nederlands te doen, omdat alle geschreven communicatie in deze taal plaatsvindt. Een groep van taaldeskundigen ontwikkelde een alfabetiseringsmethode, waarbij naast het lezen en schrijven ook aandacht werd besteed aan het spreken van de Nederlandse taal.

Opzet en uitrol landelijke lessen

Een andere hindernis die genomen moest worden, was het logistieke deel. Hoe ga je in korte tijd zoveel mensen les kunnen geven die op heel veel verschillende plekken wonen welke vaak moeilijk bereikbaar zijn, zoals bijvoorbeeld het binnenland. Hoeveel leerkrachten ga je kunnen inzetten zonder dat de kosten uit de hand lopen. Om deze hindernissen te overwinnen heeft de toen door het Ministerie van Onderwijs ingestelde mobilisatiedienst het gehele land in kaart gebracht en in alle districten mobilisatie afdelingen opgericht om de alfabetisering ter plekke te organiseren. Om de kosten in de hand te houden werden alle Ministeries gevraagd ambtenaren en leerkrachten ter beschikking te stellen om de campagne te helpen organiseren en alfabetisatielessen te geven. Ruim 500 vrijwilligers werden zo tegelijkertijd ingezet.

De alfabetisering van de voor het overgrote deel ongeletterde bevolking van het binnenland kreeg een speciale aanpak. Met financiële steun van de UNESCO, die de alfabetisatiecampagne van Suriname ALFA84 actief ondersteunde in 1984, werd in Drietabbetje een omgeving een bijzonder proefproject opgezet. Na intensief overleg met het traditioneel gezag en de bevolking zijn 50 vrijwilligers uit de stad voor een half jaar in Drietabbetje gaan verblijven, waarbij de bevolking voor huisvesting zorgde.

Eerste vrouwelijke ministerspost in 1980

Nog voor het Decreet C-11 werd uitgevaardigd zijn de eerste vrouwelijke onderministeren in de Surinaamse geschiedenis aangesteld. Mevrouw Nel Kappel-Stadwijk werd de Onderminister van Onderwijs in 1980. Mevrouw Siegmien Staphorst werd in 1980 Onderminister voor Arbeid en Volkshuisvesting onder Minister Errol Alibux van Sociale Zaken en Volkshuisvesting en later de 1e vrouwelijke minister in de Surinaamse geschiedenis als Minister op het departement Sociale Zaken en Volkshuisvesting. Mevrouw Staphorst was tevens voorzitter van de in 1982 opgerichte Nationale Vrouwen Beweging, waarmee zij zich is blijven inzetten voor de versterking van de vrouw in alle facetten van de samenleving.

Na de start van deze revolutie van de vrouw in Suriname volgden meerdere posities van de vrouw binnen de overheid. Het duurde echter tot de jaren '90 totdat er weer een vrouw tot Minister werd benoemd. Mevrouw Ellen Naarendorp werd de eerste vrouwelijke minister op het Ministerie van Volksgezondheid (1991-1992) in het Kabinet Kraag. Het duurde tot 10 oktober 1996 totdat een vrouw voor het eerst voorzitter werd van het parlement. Marijke Djwalapersad werd, namens de Basispartij voor

Vernieuwing en Democratie (BVD), met 27 van 44 stemmen gekozen als voorzitter. Vanaf 2010 tot 2020 heeft de Nationale Democratische Partij (NDP) Jennifer Geerlings-Simons gepresenteerd als voorzitter van De Nationale Assemblée. Haar verdiensten zijn onder meer het professionaliseren en digitaliseren van het hoogste college van Staat. Er is transparantie gebracht door de komst van DNA TV, de website van DNA en de DNA app. Er is een ombudsfunctie ingesteld vanuit DNA. De Assemblée heeft zelfstandig de wet Woningbouwfonds, de wet Garantiefonds en de milieuwet als initiatiefwetten ingediend. In de afgelopen tien jaren zijn meer dan vierhonderd (400) wetten behandeld en zijn er reguliere vergaderdagen ingesteld. Zo zijn ook de commissievergadering openbaar gemaakt. De positie van de vrouw is verankerd binnen de partij. Bij de verkiezingen van 2015 is 46% aan vrouwelijke kandidaten gekozen bij de NDP en bestaat de Raad van ministers voor 20% uit vrouwen.

De vrouwenkrant

Van Tingifowru naar Huize Ashiana

De regeringen voor 1980 hadden een tehuis gebouwd om senioren in onder te brengen. De bouwsels en het terrein van Lansigrón, op de hoek van de Gemeenlandseweg en de Wanicstraat (nu Johan Adolf Pengelstraat) stonden er rampzalig bij. In de volksmond stond dit tehuis te Lansigrón al snel bekend als Tingifowru, genaamd naar de grote zwarte ooievaars die zich hier ook hadden gehuisvest.

Het terrein dat we nu kennen als Huize Ashiana bestond al in 1980. Het terrein had indertijd echter een andere bestemming. De bedoeling van het terrein en de faciliteiten was om als secundaire militaire kazerne gebruikt te worden. Vanwege de erbarmelijke situatie waarin de bejaarden verbleven te Lansigrón besloot de legerleiding in 1981 de faciliteiten en het terrein opnieuw in te richten om als bejaardentehuis te gebruiken. Huize Ashiana was hiermee geboren en werd een tehuis voor senioren uit alle lagen van de bevolking. Dit ter vervanging en opdoeking van het bejaardentehuis Lansigrón. Militairen in langgroen hebben de oudjes toen zelf opgehaald en naar Ashiana getild.

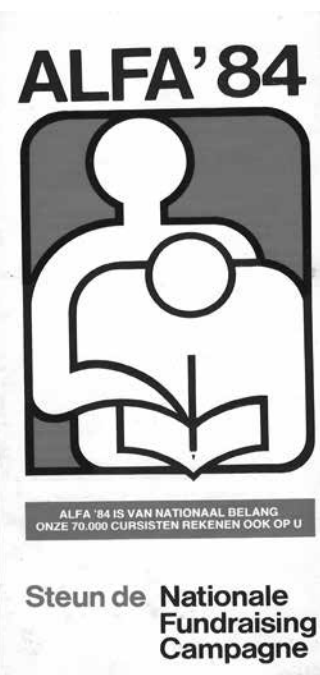
Elke middag werd aan de lokale bevolking in groepjes les gegeven. Een project waar zowel de deelnemers zelf als de organisatie zelf veel van hebben geleerd. Cultuurverschillen tussen de lokale bevolking en de vrijwilligers uit de stad leidden regelmatig tot spanningen die door het traditioneel gezag en de leiding van ALFA84 opgelost moesten worden. Maar ook werd er veel ervaring opgedaan met 'hoe leer je een bevolking die overwegend Aucaans spreekt een vreemde taal, het Nederlands?'. Tegelijkertijd waren de vrijwilligers van ALFA84 in alle districten met hun specifieke omstandigheden in buurthuizen, op scholen, bij mensen thuis, actief bezig met het alfabetiseren van de bevolking die enthousiast de lessen bijwoonde.

Alfa84 nog steeds belangrijke basis

Helaas werd eind 1985 ALFA84 abrupt beëindigd door een regeringswisseling met andere ideeën over hoe te alfabetiseren. ALFA84 werd teruggebracht tot wat nu bekend staat als Bigisma Skoro, waarbij op zeer beperkte schaal en vooral in de kustgebieden volwassenen worden gealfabetiseerd. ALFA84 heeft ondanks haar korte levensduur veel positiefs teweeggebracht voor ons land. Tal van mensen lieten hun schaamte van het niet kunnen lezen en schrijven vallen en leerden lezen en schrijven. Het saamhorigheidsgevoel en het nationaal bewustzijn werden versterkt doordat zovelen ongeacht hun culturele achtergrond van elkaar leerden, de cultuur van anderen leerden kennen en respecteren. Surinamers waren bereid hun medemens te helpen om hen op een hoger ontwikkelingsplan te brengen en minder afhankelijk te maken. ALFA84 heeft het bewustzijn vergroot dat onderwijs belangrijk is voor de ontwikkeling van de natie, maar ook voor het maatschappelijk functioneren van het individu. Tot op heden heeft Suriname een alfabetiseringsraad van meer

Burgers volgen lessen op achtererfen, andro oso's zowel instad en binnenland

Lansigrón heeft haar bijnaam tingifowru te danken aan de zwarte ooievaars die er rondhingen

Zonder Bouterse zou Staatsolie nooit gestart zijn

Op 13 oktober 1965 werd de eerste olie te Calcutta in Saramacca ontdekt door Ingenieur Hugo Coleridge, directeur GMD. SWM boorde in der tijd in dat gebied naar waterbronnen en stuitte daarbij op oliesporen, daarom werd de Geologische Mijnbouw Dienst (GMD) er bij gehaald.

Tussen 1965 en 1980 werd er echter niks gedaan met het olieveld. "Pas na de staatsgreep kreeg je een groep mensen aan het bewind die gewoon dingen wilden doen. Ik was erbij toen het finale besluit werd genomen", zegt Winston Caldeira "Ik vind dat we best een straat mogen vernoemen naar Herman Adhin, toenmalig Minister van Opbouw. Hij was namelijk voorstander voor het boren op Saramacca. Ferrier was niet voor, Chin A Sen twijfelde. Bouterse heeft dat ding uiteindelijk erdoorheen gedrukt door te stellen 'laten we dat ding doen. Hoeveel is er nodig?'"

Na dat besluit werd GMD-geoloog Jharap, tevens lid van de Volkspartij, benaderd om de plannen uit te werken en de opstart van Staatsolie te begeleiden. In mei 1980 benoemd de regering de Oliecommissie, onderleiding van de geoloog Eddy Jharap. Op 13 december 1980 wordt dan de Staatsolie Maatschappij Suriname NV opgericht. "We moeten eerlijk zijn. Jharap heeft inderdaad zeer gedisciplineerd gewerkt. Maar hij heeft ook de ruimte gehad van de militairen om zijn werk te doen," aldus Caldeira. De commerciële olieproductie start op 25 november 1982 in het Tambaredjoveld in Saramacca met een productie van 200 barrels per dag. Jharap zou later hiervan zeggen dat dit een hoogtepunt in zijn leven geweest is. 25 november 1982 de dag van de eerste succesvolle olieboring in Suriname. Jharap heeft als mede-auteur van het boek 'Vertrouwen in eigen kunnen' Lid van de Surinaamse sectie van de CONS, Directeur van het Planbureau (1980-1983), Minister van Financien en Planning (1983-1984) uitgebreid verslag gedaan van de inzet, het vallen en opstaan van een sector die niet bestond en tegenwoordig is uitgegroeid tot een bedrijf dat zich mag meten op de wereldkaart. Al 30 jaren draagt Staatsolie bij tot de ontwikkeling van Suriname. Het bedrijf is tevens agent voor de staat, bevordert actief het koolwaterstofpotentieel van Suriname en controleert aardolieovereenkomsten namens de staat.

"Staatsolie is bakermat van de hele olie ontwikkeling. Dankzij de beslissingen toen, weten we nu dat we het beter gaan doen dan Guyana, omdat we dit instituut hebben waar jaren aan is gebouwd. Voor mij is Staatsolie veruit de belangrijkste verworvenheid van de periode na de revolutie," concludeert Caldeira.

1965: Bij een waterboring op het erf van de Openbare School in Calcutta (Saramacca), doet de Geologisch Mijnbouwkundige Dienst (GMD) een opmerkelijke ontdekking: op een diepte van 160 meter zit olie

Oprichting Staatsolie Maatschappij Suriname

De Universiteit als instrument van nationale ontwikkeling

In de revo-periode zijn van 1983 tot 1988 belangrijke vernieuwingen ingevoerd, om de Universiteit als kennisinstituut beter te richten op haar rol als instrument van nationale ontwikkeling.

1. Voorgaande ontwikkelingen

In 1980 werd de Vereniging van Ontwikkelingsintellectuelen in Suriname (Vois) opgericht en deze organisatie heeft een werkgroep ontwikkelingsuniversiteit ingesteld. De werkgroep heeft een Manifest ontwikkelingsuniversiteit voorbereid en vervolgens een symposium georganiseerd waarop het Manifest aan de samenleving is gepresenteerd en ter discussie is gesteld. Op het symposium van 19 tot en met 21 juni 1981 is het Manifest aangenomen en de Vernieuwingsbeweging is een feit. De Vernieuwingsbeweging heeft als symbool de 'drie mannetjes'. De 'drie mannetjes' staan voor de drie geleidingen, het wetenschappelijk personeel, het technisch – en administratief personeel en de studenten, die tezamen de Universiteit verheffen.

Dit signaal gaat niet voorbij aan de Minister van Onderwijs. Er wordt een Interim-bestuur ingesteld bestaande uit zeven leden waarvan twee uit de Vernieuwingsbeweging. In juli 1982 dient het Interim-bestuur een rapport Vernieuwing Universiteit van Suriname in. Het rapport was een discussie stuk.

De discussie werd onderbroken door de sluiting van de Universiteit in december 1982. Met name de studenten werden getroffen door de sluiting. Begin 1983 begon de Vernieuwingsbeweging bij de leiding van het land aan te dringen op heropening van de Universiteit. Het resultaat was dat de Universiteit eerst deels en vervolgens geheel heropend werd. De heropening vond plaats op 17 oktober 1983 door de voorzitter van het militair gezag, dhr. D. D. Bouterse. De Universiteit kreeg de nieuwe naam Anton de Kom Universiteit van Suriname (Adek) en het symbool van de Vernieuwingsbeweging de 'drie mannetjes', werd het nieuwe symbool van de Universiteit.

2. Concretisering en implementatie van de vernieuwing

Ter voorbereiding van de volledige heropening van de Universiteit heeft de Stuurgroep in 1983 gepresenteerd:

- de Nota Konkretisering van de Ontwikkelingsuniversiteit, Uitgangspunten voor een beleidsplan
- het Beleidsplan ter Konkretisering van de Universiteit
- de Nota Onderzoek en Dienstverlening
- de Structuurnota

De documenten zijn aan een discussie onderworpen binnen de Universiteitsgemeenschap.

De belangrijkste vernieuwingen kunnen als volgt worden aangegeven.

- Vierjarige bachelor of science en tweejarige master of science studie

De bachelor of science studie had een op de Surinaamse situatie afgestemd breed karakter. De opgeleiden zijn dan multifunctioneel inzetbaar. De tweejarige master of science studie zou een specialistische studie zijn waarmee flexibel kon worden ingespeeld op de maatschappelijke behoefte aan specialistisch opgeleiden.

- Instituutraden op de instituten voor onderzoek en dienstverlening

Ter stimuleren van het wetenschappelijk onderzoek en dienstverlening hadden alle voltijdse wetenschappers zitting in de Instituutraad van het met hun faculteit verbonden instituut voor onderzoek en dienstverlening. Ieder lid was drager van een onderzoeks – of dienstverleningsproject en op de Universiteit werden publicatie faciliteiten in het leven geroepen.

- Studentcommissies op de faculteit en het Bureau Studentenzaken

De studentcommissies op de faculteiten werden in het leven geroepen om de inspraak en medezeggenschap van de studenten te garanderen. Het Bureau Studentenzaken werd ingesteld om de werkzaamheden van de studentcommissies te coördineren en studentenaangelegenheden uit te voeren.

-Internationale samenwerking

Adek is samenwerking aangegaan met universiteiten in Brazilië, Venezuela, het Caribisch gebied en universiteiten in België, was medeoprichter van de organisatie van universiteiten van Amazone landen 'UNAMAS' en participeerde in de Caribbean Counsel for Science and Technology. Om de samenwerking met Universiteiten in Brazilië daadwerkelijk betekenis te geven werden in samenwerking met de Braziliaanse ambassade op de Universiteit continu cursussen Portugees verzorgd.

3. De periode 1988 tot heden

De studies en de onderzoeksinstituten zijn vastgesteld in het Academisch Besluit.

De successen en zaken die nog moesten worden aangepakt zijn aangegeven in het document van maart 1988 Wetenschap en technologie als basis voor nationale ontwikkeling, Verslag van de werkzaamheden van de Anton de Kom Universiteit van Suriname over de periode 1983 – 1988. Na 1988 zijn vele veranderingen aangebracht zoals de driejarige bacheloropleiding, het afschaffen van de instituutraden en het studentenleven is vrijwel onzichtbaar.

Met de bouw van studentenflats plus faciliteiten krijgen 1500 studenten de mogelijkheid om te studeren en wonen op de ADEKUS campus.

Suriname had in de jaren 80 meer dan 200 productiebedrijven opgezet. Bedrijven als Interfood, Paraindustries, Index, SZF, Staatsolie zijn allemaal klinkende namen die toen opgericht werden. Zij maakten bijvoorbeeld eigen tandpasta, zeep, tegels, glazen, borden, conserven in glas en blik.

Met SZF komt er een ziektekostenverzekering voor de gewone man

Tot 1974 zijn er diverse pogingen ondernomen om een Algemene Ziektekostenverzekering (AZV) tot stand te laten komen. In de periode 1949 tot 1958 pleitte Surinaamse politici in hun verkiezingscampagnes reeds voor sociale zekerheid voor alle Surinamers. De uitkomst was dat er slechts voor bepaalde groepen binnen de ambtenarij (bijv. de gedetacheerde landsdienaren, ambtenaren van het huidige Bureau Openbare Gezondheidszorg (BOG), politieambtenaren) de kosten van geneeskundige hulp door de Staat werd gedekt.

In 1973 onder de NPS-regering van Arron werd een Algemene Ziektekostenverzekering in het vooruitzicht gesteld. Het zou nog tot 1977 duren voordat de Wet op de Algemene Ziektekostenverzekering door het Parlement werd goedgekeurd. De wet is vervolgens om verschillende redenen niet uitgevoerd.

Regeringsleider Desi Bouterse gaf na de revolutie op 25 februari 1980 hoge prioriteit aan de uitvoering van de AZV. Op 19 november 1980 werden president Henk Chin A Sen die tevens minister was van Algemene Zaken en minister Henk Illes van Volksgezondheid middels het Decreet C-8 gemachtigd om namens de regering de Stichting Staatsziekenfonds op te richten. Dit was een gefaseerde uitvoering van de AZV te beginnen bij de landsdienaren en de gepensioneerde ambtenaren. De Wet op de Algemene Ziektekostenverzekering van 1977 kwam hiermee te vervallen. Het SZF is ingesteld om optimale zorg in de samenleving te waarborgen, die duurzaam en op een betaalbare wijze bereikbaar en toegankelijk is

Het SZF begon onder directeur drs. E. Sedoc (tot 1983), die werd opgevolgd door dhr. H. Reeder (1983-1994). De SZF heeft enkele vernieuwingen gebracht in de sector, zo was de instelling van een ziektekostenverzekering met de mogelijkheid tot vrijwillig verzekeren nieuw. Ook het feit dat het SZF in 1982 het concubinaatschap gedeeltelijk erkende was revolutionair. De ongehuwde man mocht zijn concubine toen reeds inschrijven als zijn wederhelft. Het SZF begon in 1987 met 17,000 verzekerden. Dat groeide tot 43,000 in 2007 en 400,000 in 2020. Hiermee vervult het instituut een belangrijke sociaal-maatschappelijke rol.

40 vragen over de Revolutie aan de Leider van de Revolutie, Desiré Delano Bouterse

1. U bent in november 1975 teruggekomen naar Suriname. Kunt u beschrijven hoe u de terugreis naar Suriname ervaren heeft?

De terugreis was op 11 november 1975. Het was een volle bak en vrolijke bende aan boord. We vertrokken allemaal heel gemotiveerd om het land op te bouwen. De kinderen waren nog klein, die zaten in een moetete. Toen we begrepen dat er een Surinaams leger zou komen, wi meki wan mofo. Van de kaders die in Europa waren, is denk ik 98% ook teruggekomen. Ik zat op die terugvlucht samen met mannen als Gorré en Abrahams. Het was een sfeer van optimisme.

6. Hoe bent u de leider van de revolutie geworden?

Ik denk dat dit geleidelijk is gegaan. Ik was de gekozen voorzitter van de bond (BOMIKA, Bond Militair Kader). Het ging daarbij om genoegdoening om de discrepantie tussen het salaris van de jongens vanuit Nederland, waartoe ook ik behoorde, en de jongens van hier te nivelleren. Je hebt natuurlijk altijd een stuk maatschappelijke ongelijkheid maar wanneer het teveel is, dan moet je wel ingrijpen. We voerden destijds ellenlange conversaties met de regering, maar zonder resultaat. Ik woonde toen zelf op Zanderij, het was geen doen om steeds naar de stad te reizen zonder resultaten. Ik heb toen het voorzitterschap overgedragen aan Badrisein Sital.

9. Wat was de sfeer binnen de groep van 16 jonge militairen die het land hadden overgenomen?

We waren een groep jongemannen van een jaar of 30. Op het moment dat zo een overname lukt; dan ben je trots. De plannen zijn perfect uitgevoerd. Je viert dat natuurlijk. Maar wij wisten ook meteen dat het administratieve deel van een land leiden niet voor ons was. We hebben daarom de progressieve organisaties gecontact zoals Palu, Volkspartij, PNR en ga zo door.

11. Hoe is de 25 februari beweging ontstaan? Wie heeft de naam gegeven aan de 25 februari beweging?

Als ik me goed herinner kwam een zusje van Dobru met een Stanvaste bloem. Het is een hele mooie bloem, het is paars, maar ook als het helemaal verrot blijft dit bloempje intact. De naam is na de december 1982 crisis ontstaan omdat het duidelijk werd dat er een platform moest komen voor Surinamers die vorm en inhoud wilden geven aan de Vier Vernieuwingen. Het was een beweging van het volk voor het volk. Ik ken de datum niet meer maar ik weet dat het ergens in Januari 1983 is ontstaan!

13. Op welke (globale) ontwikkelingen inspireerde de 25 februari diens uitgangspunten die zijn vastgelegd in het Manifest van de Revolutie?

Dat zijn er nog al wat. Voorop Fidel Castro, Samora Machel, de leiders in de Seychellen, Julius Nyerere, Mugabe. We hadden de progressieven in Frans Guyana en Guyana. We hadden Grenada met de New Jewel Movement. Het was een tijd waar de ene revo na de andere revo van de grond kwam.

16. U bent een fervent lezer. Welke boeken zou elke Surinamer gelezen moeten hebben?

Wij slaven van Suriname van Anton de Kom. Geen twijfel hierover.

17. Staand voor Suriname 's uitdagingen in de periode 80: wat waren de grootste (ontwikkelings-)vraagpunten destijds?

Er was een soort sfeer van verlichting. Er was eindelijk iets nieuws dus mensen sloten zich aan. We geloofden in een participatief systeem. We hebben daartoe de volksraden en volkscommissies opgezet. Daar konden mensen praten en meedenken over hoe zij binnen hun eigen omgeving het proces konden ondersteunen. Kom. Geen twijfel hierover.

20. Er wordt wel eens gezegd als Bouterse een echte dictator was geweest, hadden we grotere stappen vooruit gemaakt. Hebben deze mensen gelijk?

Ik heb er nooit over gedacht om de macht te nemen ten tijde van de revolutie, maar ook niet na de telefoencoup. Ik denk dat die mensen ons niet begrepen. Onze intentie was dat er iets goeds moest komen voor het land. We hebben daarom elke keer uitgekeken naar respectabele en bekwame Surinamers om het vernieuwingsproces te leiden. President Kraag was hier een voorbeeld van.

21. Er zijn veel liederen geschreven in de revo periode: wat is uw favoriete song?

Tide Tamara Wi Strey, Wi Strey go moro fara van de theateerheid Mofo. Dat vat goed samen wat toen nodig was.

2. Wat voor een Suriname trof u aan in 1975?

Eerlijk gezegd, in eerste instantie let je daar nog niet op. De hete walm van Suriname komt je tegemoet. Wij waren blij om terug te zijn. We waren nog niet bezig met wat er wel of niet goed ging in het land. De focus was op nu gaan wij onze bijdrage leveren in een eigen legerapparaat. Ik heb me aangemeld bij de kazerne als sergeant-majoor.

7. Heeft de uitkomst van 25 februari u verrast ?

Neen, we hadden gepland om over te nemen. Ik denk wel dat men heeft onderschat waarmee wij bezig waren. Eigenlijk hadden we al een eerdere coup gepland. Er waren toen wat organisatorische fouten gemaakt waardoor de 1e coup mislukte. Maar de tweede was bingo.

8. Wie heeft de groep van 16 deze naam gegeven?

Volgens mij is de heer Horb met de naam gekomen. Eigenlijk waren het er trouwens 17. Maar die laatste man heeft ervan afgezien. Toen hij begreep waar het om ging viel hij stijl achterover. Je gaat uiteindelijk in een gevecht en je weet niet zeker of je er levend uit komt. Dus nummer 17 heeft toen afgehaakt.

10. Wat waren de eerste focuspunten van de groep van 16 in de periode na 25 februari 1980?

We hebben gesproken met de mannen uit de progressieve bewegingen. Al die bewegingen hadden één ding gemeen, wat wij ook wilden, dus het was vrij makkelijk. Het losweken van de natie uit de machtsstructuren van de voormalige kolonisator en gezamenlijk met het volk een eigen weg opgaan.

12. Wat was het doel van de 25 februari beweging?

De beweging bestond uit burgers en militairen. Het doel van de beweging was om het proces, continu en van een afstand, op spoor te helpen houden.

14. Wie heeft uw denken geïnspireerd in die periode, en de jaren daarna?

Ik denk dat onze grootste inspiratiebron uiteindelijk toch Fidel Castro was, aangezien hun proces al vergevorderd was. Er werd echter ook gekeken naar andere grote leiders zoals Gandhi.

15. Hoe heeft u de ontmoeting met Castro in 1981 ervaren?

Het was een heel leerrijk proces. Hij stelde ons indringende vragen en benadrukte het belang van data. Castro hield ons voor dat ons proces een totaal andere zou worden dan die van Cuba. Zij hebben stap voor stap gevochten voor hun proces, wij zijn via een bliksemactie begonnen. Bovendien bevonden wij ons, in tegenstelling tot Cuba, in een kapitalistische omgeving waarbinnen wij een sociaal-democratisch proces teweeg wilde brengen.

18. Wat was de reden voor het starten van de volksmilitie en wat waren hun taken?

In die tijd waren er studies die uitwezen dat als het lukt om 1/3 van je jeugd door het leger te laten opleiden, dan zou je een gedisciplineerde samenleving hebben. Iets wat nodig is, als je middenin een opbouwfase zit van een nieuw land. Wij vonden het daarbij nodig om de kameraadschappelijkheid nog meer te benadrukken. Dat is de essentie van militaire training: afbreken van het gemak van het dagelijks leven en discipline heropbouwen. Binnen de militie was de focus op maatschappelijkheid, het bouwde karakter en leerde jongeren om te kunnen gaan met ontberingen. Mannen en vrouwen zijn beiden onderdeel van die maatschappij en waren dus beiden in de volksmilitie vertegenwoordigd. Ik kan u zeggen, indertijd hebben we veel tevreden ouders gehad. Na drie maanden al waren er resultaten. Dan kwam pa of ma bedanken dat hun zoon of dochter eindelijk kleren opvouwt, op tijd opstaat, broertjes begeleid met huiswerk of een voorbeeldfunctie is voor jongere zusjes.

22. Wat was de sfeer in de periode 80-81 in het land?

Ik denk dat de geest van de revolutie er goed in zat. Wij waren niet teruggevallen naar de manier van werken zoals dat geleerd was uit het Westers denken. Wij hebben samen bruggen gebouwd, wegen aangelegd, omdat je dat soort zaken niet kon overlaten aan de overheid – volgens het model dat toen gebruikelijk was – want dan zou het puur lijden en last zijn. Dan zou je in een situatie komen met een rapport maken, een consultant, een directeur die eerst een auto en twee secretaresses moet hebben, die een rapport nog moet gaan lezen. Kortom we hebben die bruggen binnen enkele weken gebouwd.

3. Neede herinnert zich dat u op de vroege ochtend van 24 op 25 de telefoon opnam toen hij vanuit de gevangenis naar de kazerne belde. Wat zei u hem?

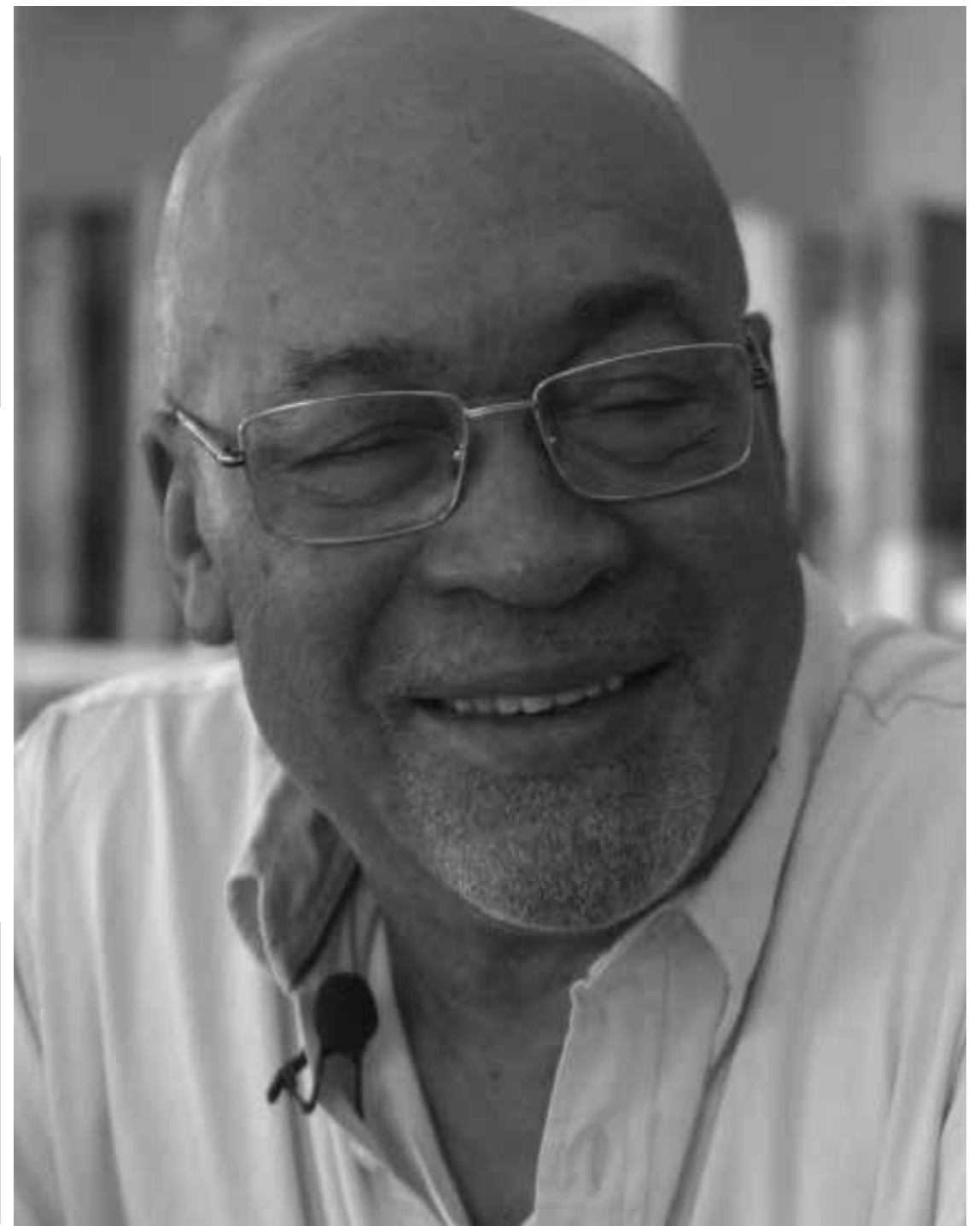
Ik zei hem: Neede ik weet niet waar je bent, maar jij moet als de hete bliksem vandaar weg want er gaat geschoten worden. Natuurlijk wisten we dat er mensen in het gebouw (politiebureau, red.) waren dus begonnen we eerst over het gebouw te schieten. Van daaruit werd er steeds lager geschoten, totdat we het dak raakten en zo verder naar beneden schoten. We deden dit om mensen de tijd te geven om uit het gebouw te gaan, zodat er geen slachtoffers zouden vallen.

5. Hoe is de dag op 25 februari voor u verlopen?

Het is vrij goed gegaan. Helaas hebben we 1 dode moeten betreuren bij de overname van de kazerne. Juist een grote sympathisant van ons, die de plannen kende. Hij zei ons nog, als ik die dag op wacht moet staan, hebben jullie wel een probleem. Het was alsof de duivel ermee speelde, want die nacht bleek van Aalst daadwerkelijk dienst te hebben. Hij is daarbij helaas overleden.

4. En waar was u zelf in de nacht van 24 op 25 februari 1980?

Ergens middenin het commandocentrum.

24. Welk nationaal project bent u het meest trots op?

Toch wel Staatsolie.

25. Wat kwam Generaal Ventrini in Suriname doen?

Ventrini landde onaangekondigd in het holst van de nacht. Hij kwam op een fact finding mission. De Ambassadeur van de V.S. in Brazilië heeft het Ministerie van Buitenlandse zaken van Brazilië geïnformeerd over V.S.-plannen voor een militair ingrijpen in Suriname. De informatie van de Braziliaanse ambassade in Paramaribo correspondeerde niet met de informatie die door de VSA was doorgegeven. Ventrini, een belangrijke Generaal binnen de machtsstructuur in Brazilië, heeft toen besloten om zelf te komen kijken. We hebben hem toegestaan om met taxi's door het land te gaan en te praten met wie hij wil. Voor zijn terugkeer naar Brazilië heeft hij aangegeven dat Brazilië niet zou meewerken aan een invasie.

26. Waarom is het Kabalebo-waterkrachtproject in West-Suriname niet doorgezet?

Om diverse redenen. Op de eerste plaats dit was meer een project welke vanuit Nederland werd gedirigeerd, waarvan de economische haalbaarheid en rentabiliteit een probleem was. In een marathonmeeting met voor- en tegenstanders van dit project is besloten om dit project niet door te laten gaan. De CONS-fondsen die nog over waren zouden wij liever besteden aan Staatsolie.

27. Wat was de reactie van Nederland op dit besluit?

De Nederlandse ambassadeur destijds vond dat wij niet zouden kunnen stoppen omdat het Nederlands bedrijfsleven al hierop rekende. Niet lang daarna is de ontwikkelingshulp – die via de CONS kwam – stopgezet in september 1981. Mensen denken dat dit stopzetten na december 1982 gebeurde, dat heeft men er later van gemaakt. Maar de ontwikkelingshulp werd gestopt in september 1981.

28. Bent u in een strijd met Nederland?

Dat wordt er altijd van gemaakt. Ik probeer de belangen van Suriname veilig te stellen. Die zijn over het algemeen in strijd met krachten of belangen uit het buitenland. Omdat we de meeste zaken met Nederland deden, lijkt het vervolgens alsof je in een gevecht bent. In elke business is één van de partijen de underdog. Suriname is te lang de dupe geweest. We zijn daarom overgeschakeld naar zakelijkheid en niet genoeg moeten nemen met wat ons wordt aangeboden.

29. De NDP is opgericht op 4 juli 1987. Waarom de stap naar een politieke partij?

Wij hebben in 1987 gezamenlijk de nieuwe Grondwet gemaakt met o.a. de Kieswet. Om mee te kunnen doen aan de verkiezingen was een politieke organisatie nodig. De NDP is daartoe opgezet.

30. Waar was u op de dag van de uitslag van de verkiezingen van 1987?

In Ocer. Dat was een zwaar aangeslagen situatie. We hebben de harde werkers een hart onder de riem gestoken, er werden troostende brasa's uitgedeeld, we hebben getreurd met zijn allen. Het volk had gekozen, wij zijn daarom de volgende ochtend naar de overwinnaars getogen om hun te feliciteren. We hebben daarna als NDP vergaderd om te evalueren.

31. Heeft u na het verlies in 1987 nooit gedacht om met politiek te stoppen?

Wij waren ervan overtuigd dat wij met onze skills en de getoonde vaderlandsliefde uiteindelijk het verschil zouden maken. Er waren zoveel structurele dingen gedaan om Suriname beter te maken. Denk aan Alfa84, SZF, woning(af) bouw met het Nationaal Vrijwilligers Korps (NVK), er werd gewerkt. En wij geloofden dat als wij door zouden werken, dit op termijn toch resultaat zou opleveren in de vorm van verkiezingswinst.

32. Hoe verklaart u de stelselmatige groei van de NDP sinds 2000?

Er is een duidelijke visie waar er vernieuwing in moet komen. Wij proberen aan te geven dat de jeugd een bijzondere rol te vervullen heeft. Dit is evident als u kijkt naar ministers, de assemblee en directeuren die nu leidinggeven. De liefde voor het land en het denken dwarsdoor etnische barrières heeft een aantrekkingskracht.

33. Terugkijkend op 40 jaar bevrijding en vernieuwing: wat had u anders willen aanpakken?

Zeker ons onderwijs. Terugkijkend zou ik onderwijs tot hoofdstoortrichting gemaakt hebben en daar volledig op geconcentreerd hebben. En ik zou onze taal officieel veranderd hebben. We hadden dat binnen twee jaar moeten doen, zodat we internationale aansluiting hadden.

35. Vooruitkijken naar de komende 40 jaar: welke revolutie zal Suriname nog nodig hebben?

Wij hebben inderdaad nu, nu, nu een revo nodig. Mijn grootste zorg is om mensen zover te krijgen dat zij begrijpen wat deze gas- en olievondst alsook de 800 miljoen ton aan bauxietvoorraad gaat betekenen. Er moet vanuit 1 nucleus gekeken worden, iedereen met zijn input erin, zodat we – ongeacht wie regeert - samen vaststellen wat het moet zijn. Ik vind het zorgelijk dat dit besef nog niet doordringt bij de meeste mensen en we afgeleid worden door incidentele zaken en niet samen vooruitkijken naar wat er gedaan moet worden om ready te zijn.

36. Omschrijf u het Suriname dat u graag zou willen zien over 40 jaar - op 25 februari 2060?

Ik denk dat wij een economisch sterk land gaan terugzien. Een land welke grote aandacht trekt in de wereld, en zeker binnen het Caribisch gebied, vanwege de infrastructuur die hier is aangelegd. Ik denk dat wij een grote petro-chemische industrie tegemoet gaan. Ik denk dat Suriname dan meerdere Universiteiten zal hebben waar studenten en professoren vanuit andere landen naartoe zullen komen. Ik zie Suriname in 40 jaar tijd een voorbeeldland worden voor de wereld over de beleving van welvaart en welzijn.

39. In wat voor strijd zitten wij anno 2020?

We zitten middenin een strijd van dekolonisatie versus rekolonisatie. Vooral nu Suriname door de olie- en gasvondsten de lieveling is geworden van iedereen. Dus we moeten extra alert zijn en onze hulpbronnen niet voor een habbekrats weggeven. Maar we moeten ook alert zijn om niet terug te willen naar de borst van de kolonisator of ons onderwerpen aan de grillen en grollen van multinationals. Daarnaast blijven we vechten tegen ongelijkheid; dat kunnen we nooit helemaal terugbrengen maar we kunnen het wel nivelleren zodat de gap tussen rijk en arm kleiner wordt.

34. Terugkijkend op 40 jaar bevrijding en vernieuwing: voor welke uitdaging heeft Suriname nog geen doorbraak kunnen vinden?

De grootste uitdaging is voor mij echt om mensen te vinden met het hart op de juiste plaats. Het is te vaak teleurstellend geweest dat juist mensen met een goed stel hersens en vlotte babbel achteraf anders bleken te zijn. Dat is pijnlijk.

Verder moeten we voort met de woningbouw en een oplossing vinden voor onze lage productiviteit in onze productiesectoren. Waarom kan een Haitiaan wel het werk doen op het veld en zijn omzet draaien en een Surinamer niet? We moeten kritisch kijken naar onze structuren. Hoe functioneert bijvoorbeeld het verzekeringswezen, het staatsziekenfonds, het investeringsinstituut, het bankwezen en waar het niet goed gaat de zaken repareren.

37. Wat kan dit ideaalplaatje bedreigen?

Surinamers die onderling door blijven vechten.

38. Hoe kijkt u naar de verkiezingen?

Als je naar de omstandigheden kijkt, denk ik dat wij niet hebben gezegd dat wij hebben gewonnen maar dat de tegenpartij al aanvoelt dat zij hebben verloren. Dat betekent dus dat terwijl wij hard werken om inderdaad te gaan winnen, zij de handdoek al in de ring hebben gegooid voor wat betreft de verkiezingen. Dus nu is het fake nieuws om fake nieuws op fake nieuws om chaos te creëren.

Ten slotte, wat wenst u Suriname toe op deze 40e-jarige Dag der Bevrijding en Vernieuwing?

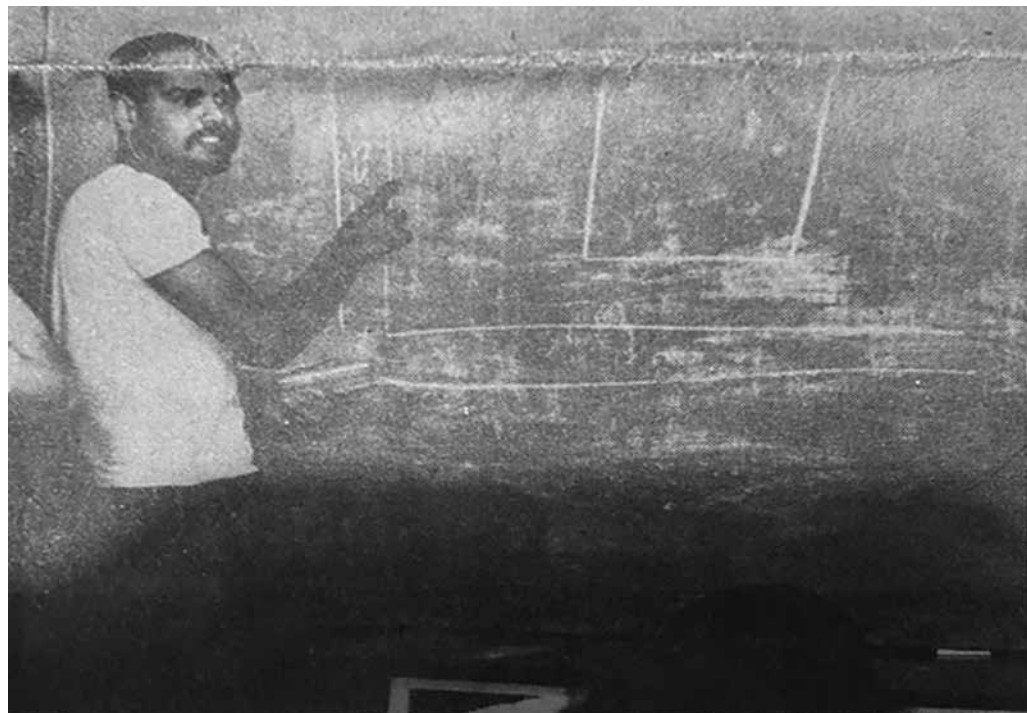
Op de eerste plaats breng ik een dank uit aan de Almachtige. Ik wil zeker ook dank uitbrengen aan de ouderen die hun krachten gegeven hebben. Aan de vrouwen die altijd ondersteund hebben, ik denk aan de vrouwen van Rens, de dames die de Vrouwenbeweging stuwde, de vrouwen die voor het eerst beleid maakten vanuit ministersposten. Ik vind het ook heel prachtig dat de jongeren in de partij de ouderen onlangs in de bloemetjes hebben gezet. Ik heb hen altijd voorgehouden dat hun successen nu, als minister of directeur, voortkomen omdat zij mogen staan op de schouders van deze, oudere mensen die het fundament gelegd hebben.

Aanslagen op het proces van vernieuwing en ontwikkeling

De geboorte van de nieuwe natie Suriname is niet zonder pijn gegaan. Wat dat betreft verschillen wij historisch niet van andere revoluties. Een van de manieren om die pijn te verzachten, is volle aandacht geven aan het 'nieuwe in wording' terwijl wij dealen met onze historie. Het is daarom dat we bij elke viering van de dag van de revolutie allen herdenken die ons zijn voor gegaan in de dood, te herdenken. Allen die het leven hebben gelaten in de strijd tussen de revolutie en de contrarevolutie tussen 1980 en 1992.

Geloof in eigen kunnen, in momenten en tijden van tegenspoed, maar overtuigd van de steun van elkaar, dat is de rode draad die wij keer op keer terugvinden in onze eigen historie, en dat is ook nu weer wat onze natie naar grotere hoogten zal brengen. Vanaf 25 februari 1980 zijn er verschillende pogingen gedaan om de revolutie stop te zetten. Hierbij werden contra-coups ondernomen door Ormskirk in 1980, door Hawker in 1981, door Rambocus in 1982. Uit deze reeks kan de coup van Rambocus als de meest serieuze gezien worden, omdat er bij de viering van de Holi Phagwa op 11 maart 1982 bij een tempel aan het Pad van Wanica volgens plan A vergiftigde drank zou worden opgediend aan de legerleiding die voor het feest was uitgenodigd. Indien plan A zou mislukken was plan B klaar waarbij de militair Sheombar (zie foto) het vuur zou openen op het gezelschap in de tempel. Beide plannen mislukten, omdat de heer Bouterse en de legerleiding niet kwamen opdagen voor de viering in de tempel. Een saillant detail is dat de bereider van deze giftige drank een toen jongeman Doerga, later berouw toonde en uiteindelijk lijfarts van de leider van de Revolutie is geworden.

Samenzweerder Sheombar zette gisteren voor de pers met tekeningen van plattegronden onderdelen uiteen van een plan om de legerleiding te doden. DWT

Bron: De Ware Tijd, dinsdag 23 maart 1982

Ontstaan van de Jungle Commando

Chin A Sen en Jozefzoon hebben vanuit Nederland de Bevrijdingsraad voor Suriname opgericht. De gezochte criminelen Jankoesoe, Papato en Brunswijk werden gerekruteerd om te rebelleren tegen het militaire regime. Hierbij werd de operatie van het Jungle Commando ondersteund door de Zeisterzending. Andere pogingen, zoals de pogingen van New Orleans, Bosnie en de pogingen tot arrestatie van Bouterse kunt u verder nalezen in boek van Sandew Hira getiteld: de getuigenissen van Desi Bouterse

GEZOCHT

SURINAME JULI 1986

Henk Papato

Ronny Brunswijk

Edgar Jankoesoe

DE 3 GEZOCHTE MISDADIGERS EN HUN BENDELLEN HEBBEN DE VOLGENDE STRAFBARE FEITEN OP HUN NAAM STAAN:

1. BESCHIEPING EN BEROVING VAN DE SURINAAMSE BANK TE MOENGO.
2. BEROVING VAN DIVERSE HANDELAREN EN WEERLOZE BURGERS OP DE OOSTWESTVERBINDING.
3. DIEFSTAL VAN EEN GROOT GELDSBEDRAG TEN NADELE VAN BRUYNZEEL TE PATAMACCA.
4. DIEFSTAL VAN EEN GROOT GELDSBEDRAG TEN NADELE VAN DE LANDBOUWMAATSCHAPPIJ TE PATAMACCA.
5. TWEE GEWAPENDE ROOFOVERVALLEN IN FRANS GUYANA.
6. EEN GROTE DIEFSTAL TEN NADELE VAN DE FAM. BEN SCHOP TE MOENGO.
7. BEROVING VAN TAL VAN GOUDELVERS IN HET MARD WINEGEBIED.
8. BEROVING VAN EEN PILOOT VAN EEN PARTICULIERE Vliegmaatschappij IN HET BINNENLAND.
9. BESCHIEPING EN BEROVING VAN DE HAKRINSBANK TE MOENGO.
10. BESCHIEPING VAN EEN CIPHER AAN DE INDIRA GHANDI-TE MARKEN.
11. VERKRACHTINGEN.
12. BESCHIEPING MILITAIR KAMP TE ALBINA.
13. GIZELING VAN 12 LANDGONDEN EN STOLKERSVLIJVER.

1983 Brasa Dey: samen helen, om weer vooruit te kunnen

De donkere dagen van December 1982 hadden voor de nodige schokken gezorgd in de samenleving. En hoewel men zich moest herstellen bleven de dreigingen van buiten aanhouden. President Bouterse zei hierover tijdens zijn toespraak bij de VN in oktober 1983:

Secretaris-Generaal Javier Perez de Cuellar (links), neemt een gift van Suriname aan de Verenigde Naties - een mahoniehouten beeldhouwwerk - in ontvangst, uit handen van Desiré Delano Bouterse, regeringshoofd van Suriname. New York (U.S.A.), 11 oktober 1983. VN-Foto: Yukata Nagata.

"During the past year we have continued to make steady progress in creating the conditions that are to secure the genuine and balanced development of our people - and this in spite of malicious opposition originating primarily from, and fed by, forces outside the country and fostered by a persistent denial of the legitimate aspirations of our people. These malicious activities manifest themselves in various forms of political, economic and military interference in the internal affairs of the country. It is these activities that pulled our country into an abyss of darkness at the end of last year. From our traditional peacefulness as a people it can be understood how deeply afflicted we have been."

De verschillende Anti-Interventie Committee's (AIC's) die in die dagen werden opgericht, de solidariteitsmeetings waarbij duidelijk uitgesproken werd "Mek den kon we e wakti den" gaven blijk van een vastberadenheid niet terug te willen naar de situatie van voor 1980.

Men was bereid de verworven zelfstandigheid te verdedigen. Als follow up van de AIC's, maar ook als antwoord op de niet aflatende geruchten over huurlingen die binnen zouden vallen werd de milite opgericht.

Zij had tot doel het leger te ondersteunen bij de verdediging van het land. Velen kwamen zich aanmelden om deel te nemen aan deze activiteit. Velen, waaronder ook de jurist Hugo Essed, nu een fervente tegenstander, heeft meegedaan in de militia en zo geholpen bij de verdediging van het land. We moeten niet vergeten dat deze activiteiten plaats hadden na December 1982.

Op 30 juni 1983 werd Brasa Dey georganiseerd met als doel om te helen. Als Surinamers zou de liefde voor elkaar en de liefde voor het land met elkaar gedeeld worden waardoor de neuzen weer in een richting zouden kunnen gaan.

De opkomst was het levende bewijs dat de revo en haar gedachtengoed nog springlevend was.

Op deze meeting werd door de leider van de revolutie ook aangegeven dat het in de bedoeling lag om de 25 februari Beweging op te richten. Hiermee zou het revolutionair proces een betere organisatorische basis krijgen.

De vernietiging van het defensie-apparaat

Rekening houdend met het verloop van de telefooncoup van december 1990 zag de nieuwe regering, Venetiaan I, zich geconfronteerd met een machtsvraagstuk. De militairen hadden conform de grondwet nog steeds de mogelijkheid om een regering af te zetten. In de Front combinatie wilde onder andere SPA hier paal en perk aan stellen. "Gilds, de minister van Defensie, heeft er alles aan gedaan om het defensieapparaat kapot te maken. Tijdens Venetiaan II, 2000-2005, heeft minister Assen van Defensie het defensieapparaat gehouden waar Gilds het had achtergelaten", zegt Kenneth Slooten voormalig officier in het Nationaal Leger. Dit resulteerde onder meer in het ontslag van Desiré Bouterse als bevelhebber van het leger, het ontmantelen van de legerleiding, het ontmantelen van het militair gezag en de militaire top als ook aan het ondermaats financieren van het Leger.

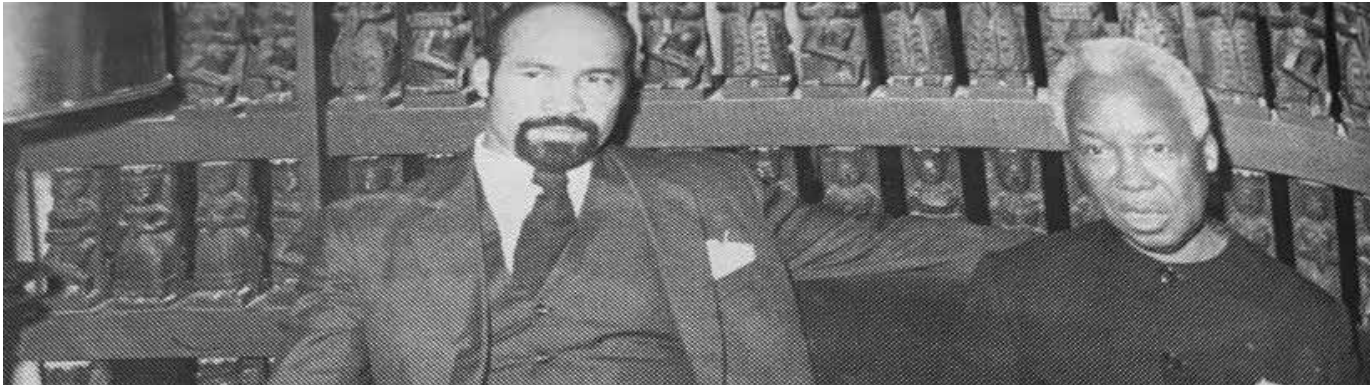
"De Front regering, die aantrad in 1987, heeft onvoldoende geprobeerd om de vuile oorlog, die in 1986 begon, te stoppen. Misschien moesten wij ook niet verwachten dat de toenmalige regering uitputtende pogingen zou ondernemen om de vuile oorlog te stuiten. Wat de Front combinatie regering onder President Shankar wel heeft gedaan is de verzetsstrijders en hun kompanen amnestie geven" vindt Slooten. De amnestiewet van 1992 werd onder voorzitterschap van Jagernath Lachmon in de Nationale Assemblée geslagen. Shankar bekrachtigde deze wet echter nooit. Zijn opvolger President Venetiaan heeft dat wel gedaan, waardoor alle huurlingen en anderen die werden ingezet gevestigd werden van vervolging omdat er amnestie verleend voor gepleegde handelingen in de binnenlandse oorlog.

In de memorie van toelichting staat aangegeven dat de rechtvaardiging van deze strijd gezocht moet worden in het feit dat het als tool werd gebruikt om terug te gaan naar de democratie (herdemocratisering). Volgens critici van deze wet is de grondslag, die werd aangehaald niet juist is en haaks op feitelijkheden. Eugene van der San, directeur Kabinet van de President, zegt bijvoorbeeld "er kan opgemerkt worden dat dit haaks staat op de realiteit en de feitelijkheden, omdat ten tijde de binnenlandse oorlog begon men al begonnen was met het herdemocratiseringsproces".

Het is publiek geheim dat Nederland via haar werkarmen het Jungle Commando financierde. In de oorlog is er tussen Surinamers onderling menselijk leed aangericht, waaronder 450 doden, en is er veel infrastructuur, veelal in het oosten van Suriname, vernietigd. Productiebedrijven zoals Patamakka, Victoria en Phedra zijn volledig verwoest. Tot de dag van vandaag kampt Suriname als natie met de naweën hiervan. De dieperliggende bedoeling van de bedenkers van de oorlog was om de economie kapot te maken, zodat Nederland weer ingang kon krijgen.

Desiré Delano Bouterse met Corretta King, weduwe van Martin Luther King 1982

Desiré Delano Bouterse met Nyerere van Tanzania 1980

Desiré Delano Bouterse in New Delhi met de President van India, Giani Zail Singh 1984

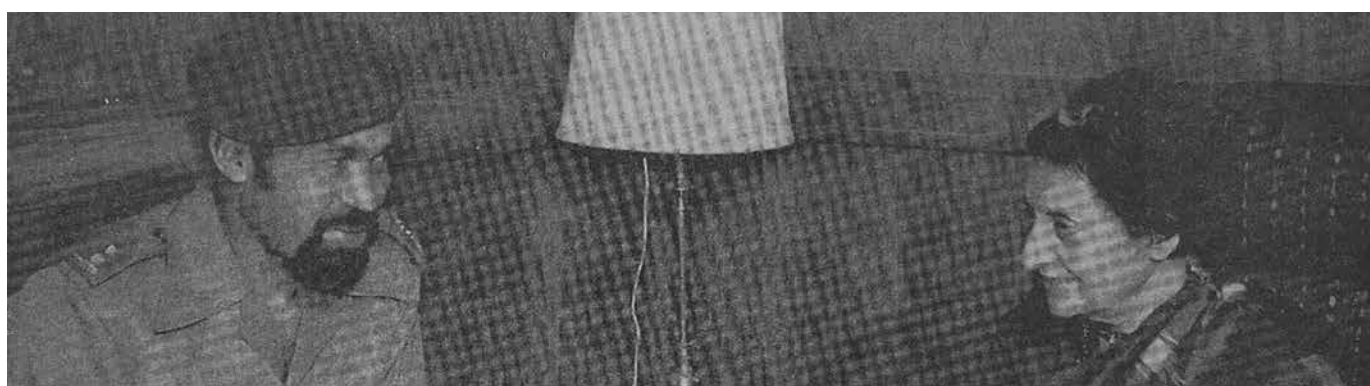
Desiré Delano Bouterse met Fidel Castro

Desiré Delano Bouterse met de President van Argentinië, H. E. Alfonsín, maart 1985

Desiré Delano Bouterse met de President van Venezuela, Carlos Andrés Pérez

Desiré Delano Bouterse ontmoet Indira Gandhi, eerste vrouwelijke premier van India

De totstandkoming van Suriname's eigen Grondwet in 1987

Op 25 februari 1980 werd er een staatsgreep gepleegd en werd de Grondwet in haar werking geschorst. Enkele maanden daarna werd het Parlement bij Algemeen Decreet A van 13 augustus 1980 buiten werking gesteld. Tijdens die periode gingen alle wettelijke regelingen -decreten- uit van het Militair Gezag en de regering.

Als voorloper naar de Grondwet van 1987 werd een denktank ingesteld in 1984 onder meer om de contouren van de nieuwe Grondwet vast te stellen. Het eindrapport kwam uit in December 84.

De samenstelling van de denktank was als volgt: Frank Leeflang, Wim Udenhout, Jules Wijdenbosch en de vertegenwoordigers van het tripartiet overleg: John Wijdenbosch (ASFA), de heer Meyer (VSB), de heer Van Russel (Moederbond), Fred Derby (C 47) en de heer Sylvester (CLO).

De inhoud van het rapport voorzag in elementen behorende bij Staatsinrichting en de instelling van een Assemblee. De Nationale Assemblee werd bij Decreet ingesteld op 5 januari 1985 waarbij Riek Aron de 1e voorzitter werd. Vanaf 1 januari 1985 tot 14 december 1987 kende Suriname een benoemde Nationale Assemblee (S.B. 1984 no. 116), die bestond uit 31 leden voorgedragen door de 25 februari beweging (14 leden), de vakbeweging (11 leden) en het bedrijfsleven (6 leden). Dit parlement werd gezien als overgangsparlement.

De ingestelde DNA moest in 27 maanden tijd de volgende stukken voorbereiden:

- Het concept van de Grondwet
- De Kieswet
- De Wet Referendum
- De Wet Identiteitskaarten

Daarnaast moesten de begrotingen ook worden behandeld. Dit was een immense taak voor wat betreft die periode, de zittingsperiode van de assemblee werd derhalve met nog 6 maanden verlengd. De DNA heeft zich laten bijstaan door een grondwetscommissie waarvan Eddy Bruma de voorzitter was. Daarbij is gewerkt met het eerste politiek raamwerk met de grondrechten en het tweede raamwerk over staatsinrichting.

Grondwet Na Wi Sani

Vooruitlopend op het referendum over de Grondwet heeft een brede volksraadpleging plaatsgevonden. Het concept van de Grondwet is gedurende bijna zes maanden aan de bevolking in stad, district en tot in de kleinste bevolkingsconcentraties uitgelegd. Uit het bovenstaande blijkt het nationale karakter van dit document.

Ook in het veld werden er voorbereidingen getroffen voor wat betreft participatie in de democratie. In de districten had je wijkraden (voorloper van de ressortraden). Door de volksmobilisatie uit de revolutie ontstond er een bepaalde vorm van decentralisatie gedachte die verder gestalte kreeg, toen echter nog zonder wettelijke basis. De Grondwet van 1987 zou de decentralisatie via ressorts- en districtsraden vervatten.

Op 30 september 1987 werd de Grondwet middels een referendum aan het volk ter goedkeuring voorgelegd en bekrachtigd bij Staatsbesluit van 1987 no. 116. Het Parlement heette van toen af De Nationale Assemblee van Suriname.

De verkiezingen werden gehouden op 25 november 1987. Dit betekende dus dat er maar 2 maanden voorbereidingstijd was naar de verkiezingen toe. Gezegd mag worden dat deze verkiezingen, qua opzet en het te bereiken doel, nog steeds als 'beste verkiezingen' te boek staan. Een verkiezing die nota bene werd georganiseerd door een overheid die niet op democratische wijze tot stand was gekomen (de militairen).

Regering Wijdenbosch zet vernieuwingsgedachte voort in 1996-2000

Van 1991 tot 1996 werd Suriname geleid door het FRONT onder leiding van President Ronald Venetiaan. Door de diverse schandalen die speelde, alsook de eis voor het presidentschap door de VHP ontstonden er scheuren in de front-coalitie.

In 1996 ontstond de zogenoemde "kapitaal coup" waarbij vijf van de gekozen VHP parlementariërs uit hun partij traden. Ook de KTPI trad uit de samenwerking. De vernieuwers van toen, binnen de VHP en de complete KTPI, sloten zich aan bij de NDP. Dit deed, ook, een groot deel van de Pendawa-Lima (PL). Dat zulks toen kon gebeuren, is niet vreemd gezien de toenmalige trackrecord van de regering. Vanaf 1996 werd daartoe de Millenium Combinatie in het zadel geholpen onder leiding van President Wijdenbosch. De verbeteringen in deze regeerperiode, zijn vooral terug te vinden in de (verdere) rijping in en rond de Nationale Assemblee.

Vanaf 1996 tot 2000 werd het bewustzijnsproces vanuit de revo weer opgepakt. De Regering Wijdenbosch werkte aan het doorbreken van gekoloniseerd denken en handelen en zette enkele baanbrekende vernieuwingen neer:

- Oprichting van het Centraal Suriname Natuur Reservaat, 11% van het grondgebied, op 18 juni 1998
- Voorwerk voor de oprichting van het NIMOS
- Bouw van de brug over de Coppename rivier, voltooid in juni 1999
- Bouw van de brug over de Suriname rivier, voltooid in mei 2000
- Verdediging in juni/juli 2000 van ons grondgebied tegen de Guyanese agressie en wederrechtelijke exploratie en exploitaties
- Grootscheepse elektrificatie van 14 dorpen in het Brokopondo stuwmeer gebied, die na 34 jaar
- licht kregen in 1999 en in La Poule, straatverlichting door EBS in Coronie
- De officiële erkenning van jongeren door de formele instelling van een jongereninstituut
- De voorbereiding van de instelling van de Sociaal Economische Raad
- Grootschalige aanpak van de infrastructuur, waaronder de asfaltering van wegen
- Aanschaf van een nieuwe vloot voor het Nationaal Leger
- Toetreding tot de Islamic Development bank (IsDB)
- Bouw van de eerste Congresshal in Paramaribo
- Vestiging van een beleids- en bestuurskabinet van de President en bijbehorend perscentrum
- Finaliseren van de veerverbinding tussen Suriname en Guyana
- Instelling van de luchtvaartautoriteit CASAS

President Jules Albert Wijdenbosch in gesprek met zijn ambtgenoot van Guyana, Cheddy Jagan

Fri yu denki en yu du

Kijk, observeer, luister, lees en bovenal: stel vragen! Leest en léért u van Trefossa, van Dobru, van Shrinivasi, van Story, van Che Varma, van Salikin Hardjo, van Bruma, van Gessel, van Bea Vianen, van Jules Wijdenbosch, van Frank Martinus Arion, van Edwin Marshal, van Johanna Schouten-Elsehout, van Bernardo Ashetu, van Edgar Cairo, van Corly Verhoogen en honderden anderen met veel hart voor ons Suriname.

Er zijn diverse boeken geschreven over Suriname en haar geschiedenis. Veel boeken kenmerken zich door een beschrijving van Suriname door de ogen van niet-Surinamers. De onderstaande selectie van boeken zijn werken die pogen een meer onafhankelijke blik te werpen op onze geschiedenis.

Koninck, M. (2008) K'ranti! De Surinaamse pers, 1774-2008. Volendam: Stichting LM Publishers.

In K'ranti! De Surinaamse pers 1778-2008 wordt duidelijk hoe de pers in Suriname is ontstaan en zich heeft ontwikkeld. Het boek beschrijft de geest van de maatschappij in de verschillende perioden, alsook de eigenaren van de diverse media en persbureaus in de koloniale tijd en daarna. De geschiedenis van de pers in Suriname, haar eigenaren, uitgevers en journalisten, haar doelstellingen, invloeden en politiek-etnische verbanden vormen de rode draad van het boek. In het voorwoord stelt Marc de Koninck "Met de beschrijving van de geschiedenis der nieuwsbrengrers in en over Suriname wilden wij behalve een institutionele ook een levendige menselijke inkleuring aan s lands gang door de tijd geven. Bij uitstek de nieuws-media weerspiegelen de emoties van de voortschrijdende Surinaamse actualiteit, de volkse mores, het dagelijks leven en de bedrijvigheid. En ook reflecteren ze de culturele en politieke verschillen binnen het palet van etnische groeperingen, zowel in de stad als in het binnenland." Het boek geeft een goed inzicht in hoe de media altijd gedomineerd is door een kleine groep particulieren. De parallellen qua sentimenten die in de media gecreëerd werden eind Jaren 80 en nu zijn daarbij onmiskenbaar.

Ramsoedh, H. (2018). Surinaams onbehagen: een sociale en politieke geschiedenis van Suriname. Hilversum: Uitgeverij Verloren.

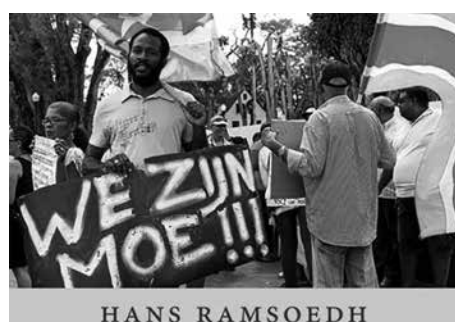
Surinaams Onbehagen beschrijft de sociale en politieke geschiedenis van Suriname in onderlinge samenhang over de periode 1865-2015. Met een bevolking van ruim een half miljoen en een diversiteit aan bevolkingsgroepen, talen en godsdiensten is Suriname een van de meest gesegmenteerde samenlevingen in het Caraïbisch gebied. Dit heeft belangrijke consequenties voor de politieke, economische en culturele verhoudingen. Onbehagen – sluimerende onvrede onder (een deel van) de bevolking die al niet resulteert in acties of verzet – is een constante onderstroom in de Surinaamse geschiedenis. Het vindt zijn oorsprong in een waaijer aan economische, sociale, culturele en politieke processen. Dit boek zoomt in op het onbehagen in de koloniale periode (1865-1945), de postkoloniale periode (1945-1975) en de periode na de onafhankelijkheid (1975-2015), waarbij de focus ligt op de maatschappelijke processen, de achterliggende idealen en de al dan niet bereikte veranderingen. Het laat zien hoe Suriname voortdurend

Hira, S. (1982). Van priary tot en met De Kom. de geschiedenis van het verzet in Suriname 1630-1940. Rotterdam: Uitgeverij Futile

Een studie waarin chronologisch en per etnische groep, vanaf de Indianen tot en met de koelies, het verzet in Suriname behandeld wordt. Hij toont aan dat het verzet, meer of minder bewust, een wezenlijk onderdeel van de Surinaamse geschiedenis is geweest en niet slechts gekenmerkt kan worden als incidenten. De studie eindigt met de opkomst van de moderne arbeidersbeweging. Het uitgebreide bronnenonderzoek heeft onbekende, interessante feiten opgeleverd, die verleiden tot het maken van parallellen met het Suriname sinds de Coup. De auteur heeft een geslaagde poging gedaan, om, zoals zijn bedoeling was, de historie weer te geven als tegenwicht tegen de koloniale geschiedschrijving. Nog steeds een uniek werk en een must read voor de jeugd!

Sedney, J (2017) De toekomst van ons Verleden. Paramaribo: VACO publishers.

De toekomst van ons verleden, een studie over politieke ontwikkelingen in Suriname in de periode 1948- 2017. Het boek is een waardevol politiek-historisch naslagwerk waarin de auteur uitvoerig ingaat op onderwerpen zoals de oprichting van de eerste politieke partijen, politici als Pengel en Lachmon en politiek bestuurlijke gevolgen van de militaire staatsgreep van 1980. Het boek geeft de lezer een kijkje achter de schermen van het politieke toneel.

Cultuur in het licht van de revolutie

In het kader van de herdenking van èèn jaar revo heeft het ministerie van Sport, Jeugdzaken en Cultuur een langspeelplaat (LP) uitgebracht waaraan de voornaamste Surinaamse artiesten van toen een bijdrage hebben geleverd, zoals de grote componisten Eddy Snijders, Hacon Nicassie, John Nelom, Eddy de Koning, William Kembel en Sunardiatmodjo.

De periode begin 80 kenmerkte zich door een oriëntatie op het eigene. Muziek was een van de manieren om de waardering voor Suriname ten gehore te brengen. Ook was muziek een middel om een mening te uiten.

Ter ondersteuning van de revo zijn er twee muziekgroepen opgericht die eigen geschreven Surinaamse strijdlieiders ten gehore brachten tijdens de volksmeetings. Deze twee bekende groepen waren Kren Go en Mofo.

Kren Go was onder leiding van Kenneth Moerli met o.a. Mireille Stolz en Winston Lackin en Mofo was onder leiding van Roy Dhanradj en Romeo Kotzebue.

1982: Ontstaan Suripop

Ter stimulering van het eigene werden in die tijd veel initiatieven ondernomen door zowel de overheid als particulieren. Zo werd rond die tijd de Stichting Ter Bevordering van Kunst en Cultuur opgericht met als voornaamste doel de Surinaamse muziek te ontwikkelen. Deze Stichting organiseert sinds 1982 het Suriname Popular Festival beter bekend als het Suripop festival waar veel goede en thans bekende composities uit voort gekomen zijn. Bekende liederen van het Suripop Festival zijn Gi Yu en Net Alen.

Rond die tijd werd ook de Organisatie van Surinaamse Componisten Arrangeurs en Tekstdichters (OSCAT) opgericht. Deze organisatie had ten doel de Surinaamse muziek te stimuleren en te beschermen. Er werden diverse workshops gehouden om dit doel te verwezenlijken. Deze organisatie heeft ter stimulering van de ontwikkeling van de surinaamse kindermuziek het Pikin Poku festival georganiseerd. Bekende liederen van dit Festival zijn Bojo en Surinaamse kinderen.

In het jaar 1983 werd door de Nationale Voorlichtings Dienst (NVD) een langspeel plaat uitgebracht met strijdlieiders, gedichten en fragmenten uit speeches van de bevelhebber tevens leider van de revolutie Luitenant-Kolonel Bouterse. De langspeelplaat had als titel "W' E Wakti Den mek de kon"

In het kader van haar vijf jarig bestaan bracht de theateereenheid MOFO in het jaar 1986 een maxi Single uit met als titel "Wroko De Fu Du". Mofo die was opgericht in de strijd voor nationale bevrijding, beoogde met de uitgifte van deze productie de Surinaamse bevolking bewust te maken van haar eigen cultuur, waarden en normen.

Mi Lobi Kondre

Mi switi Sranan kondre lobiwan
Dre ten e frin en son dyi yu
Fin fin alen e trowe segi tu
Mi lobi Sranan gron

Mi switi kondre di ben kari mi
Fu yepi feni yu pasi
yu tay mi hati na yu waran gron
yu kori mi dusun tron

Now di wi bigin fari go
Den wani broko yu
Ma wroko man sa hori stan dyi
yu

Mi switi Sranan gron mama fu
wi
Tide we stre na stre fu fri
Dyi wi na krakti fu yu bergi tu
Mi lobi kondre tru

Now de wi bigin tek pasi
Den wani fasi yu
Ma Srananman sa hori stan dyi
yu

Mi switi Sranan gron na yu
wawan
Sa gi wi pipel bun nyanyan
Da heri grontapu sa lespeki yu
Mi lobikondre tru
Da heri grontapu sa fresteri yu
Mi lobi kondre tru.

Tekst: Roy Mac Donald
Zang: Mireille Brunings Stolz

De geest van de REVO vervat in leuzen

"Meedoen, meedenken en meebeslissen" is een leuze die vanaf de begin tachtiger jaren werd gescandeerd en later tot de lijfspreuk van de Nationale Democratische Partij is geworden. Tijdens de REVO-periode ontstonden er diverse leuzen die de geest van de revolutie vatte.

Het meedoen, meedenken en meebeslissen is de basis voor het structuurbeginsel, dat betiteld wordt als de "de verspreide verantwoordelijkheid". Het idee hierachter is dat de politiek en de samenleving symbionten van elkaar moeten zijn en elkaar dus moeten versterken. Een van de deeldoelstellingen van de revolutie was om de jonge bevolking in de gelegenheid te stellen om optimaal te participeren in het politiek- bestuurlijk en maatschappelijk verkeer. Dit werd reeds gedaan sinds de surveys in stad en districten, waaruit uiteindelijk de uitgangspunten voor de 25 februari beweging zijn gevormd. Dit werd tevens gedaan door de volkscommissies in de diverse wijken te betrekken bij directe vraagstukken in hun eigen omgeving. En dit kwam later tot uiting bij het samenstellen van de grondwet waarbij er in alle districten met het volk gesproken is, en in decentralisatie van bestuur, waarbij Ressortraads- en Districtsraadsleden werden ingesteld. Jules Wijdenbosch was de architect van decentralisatie van bestuur en zei hierover "Decentralisatie van regeling en bestuur is een van de belangrijkste participatiebeginselen; deze zijn niet weg te denken bij de vooruitgang van Suriname." De burger is bij een dergelijk systeem niet alleen object van het bestuur, maar ook contoleur van het bestuur. Inspraak, samenspraak, informatie, controle, zelfwerkzaamheid, saamhorigheid, eensgezindheid en samengaan zijn de bouwstenen.

Enkele andere bekende leuzen uit die periode zijn:

- Pipel fu sranan, bondru fu a strey (uit: het manifest van de Revolutie)
- Zij aan zij, schouder aan schouder; gebruikt door de volkscommissies
- Geloof in eigen kunnen
- Samen zijn wij sterk
- Voor dit land heb ik gekozen
- Sranan sa wini
- Suriname voorwaarts
- Mek den kon w'e wakti den
- Forwards ever, backwards never
- Tide tamara wi strey go moro fara

Aan de vijfde vernieuwing milieu wordt al lang gewerkt

Ellen Naarendorp, ex-minister van Volksgezondheid en in 1997 grondlegger van de Nationale Milieu Raad geeft aan dat er reeds sinds eind jaren 90 gewerkt werd aan milieu als onderdeel van het nationaal beleid. Tot die tijd was er echter "niks, niks, niks aan milieu gedaan."

Aan de hand van een presentatie die Naarendorp hield over hoe milieu binnen de staat te structureren werd zij door IDB uitgenodigd. Die zagen heil in het voorstel tot opzet van een instituut in plaats van een ministerie. "Zij geloofden, mede door hun ervaring in andere landen, dat een instituut handzamer en doeltreffender zou zijn." Naarendorp in 1991 zelf Minister van Volksgezondheid herin-

ert zich de strijd in de Ministerraad over milieu. "Er was een heen en weer tussen de Minister van Defensie en nog twee anderen over wie er waarom belangstelling had om milieu bij hun ministerie in te lijven. Uiteindelijk zei ik tegen de Vicepresident, ik denk dat ik milieu onder mij ga nemen en dan ga samenwerken met deze drie heren ministers. Zo is milieu toen eerst onder Volksgezondheid beland". Van 1991-1996 nam de Frontregering over.

De Nationale Milieu Raad die vervolgens in 1997 werd opgezet, bestaat nog steeds met NIMOS als belangrijk instituut. In 1998 werd de baanbrekende beslissing genomen om het Centraal Suriname Natuur Reservaat te beschermen. En in 2012

werd het REDD+ programma voor Suriname binnengehaald.

Allen ontwikkelingen waarbij Naarendorp mede aan de weg stond.

In 2000 werd Milieu toegevoegd als derde poot bij het Ministerie van Arbeid en Technologische Ontwikkeling. "Dat had Suriname nooit moeten willen. Simpelweg omdat je milieu moet leiden met een beta-inzicht, niet vanuit een administratief ministerie.

Bouterse heeft dit vervolgens in april 2015 weer teruggedraaid." Inmiddels ressorteert het Bureau Coördinatie Milieu onder het Kabinet van de President.

"De beslissingen aangaande het milieu werden toen, en nog steeds niet, door iedereen begrepen" aldus Naarendorp die verder concludeert "wij hebben het probleem dat de awareness over milieu nog niet compleet is. Bij De Nationale Assemblée komt het nu een beetje door, maar het is nog niet zoals het zou moeten zijn met vereende krachten als hele natie. Ik vraag me bijvoorbeeld af wie zich klaarmaakt om de volgende fase van milieu te trekken..."

Milieu-diplomatie door Suriname ter hand genomen Suriname leidt sinds 2019 collectief van beboste landen in de wereld

Suriname nam in 1998 tijdens de Regering Wijdenbosch een baanbrekende beslissing om bijna 11% van het grondgebied, bedekt met tropisch regenwoud, te beschermen in het Centraal Suriname Natuur Reservaat. Hoewel er door opvolgende regeringen jarenlang niet actief geïnvesteerd werd in de natuur- en milieusector is de laatste jaren de verdere ontwikkeling van deze sector weer ter hand genomen.

Tijdens zijn nieuwjaarsboodschap in 2015 zei President Bouterse dat het jaar van de waarheid ook zou gelden voor het milieu. "In het komende jaar zullen wij tezamen met de wereldgemeenschap de internationale stappen moeten ondernemen om, letterlijk, het getij te doen keren. Laat de wijsheid van onze eigen Indianen daarbij een leidend licht zijn."

Bij de viering van 35 jaar revolutie in 2015, en stilstaand bij de vier vernieuwingen als leidraad voor Suriname's duurzame ontwikkeling, voegde voorzitter van de NDP, Desiré Delano Bouterse, milieu als vijfde vernieuwing toe, vanwege "het enorme belang van milieu voor onszelf en de wereld."

Het thema milieu is door Regering Bouterse verheven tot een cross-cutting issue die alle beleidsgebieden raakt. Dit is in lijn met het internationaal besef dat — aangezien de ecosystemen die samen het milieu vormen geen kunstmatige landsgrenzen kennen — milieubeleid altijd internationaal afgestemd moet worden. De coördinatie van milieu is in deze overgangsfase voorlopig dan ook rechtstreeks ondergebracht bij het Kabinet van de President. Vanuit dit punt, en tezamen met de andere permanente stakeholders van milieu, waaronder de wetenschappers, diplomaten, het NIMOS en de institutionele autoriteiten voor bossen, biodiversiteit, water, de oceaan en chemische en andere verontreiniging, wordt de samenwerking gecoördineerd met internationale organen zoals de United Nations, de IDB, de Green Climate Fund, de Global Environment Facility en lokale organisaties en instituten.

Namens de groep landen van Latijns-Amerika en het Caraïbisch Gebied vult Suriname sinds mei 2019 een van de 5 zetels in van het Bureau van het UN Forum on Forests, en is tot en met mei 2021 gekozen als een van de tien afgevaardigden in het Bureau van de UN Environment Assembly.

In februari 2019 vond in Paramaribo de eerste conferentie ooit plaats waarbij landen met een hoge bosbedekking maar lage ontbossingsgraad zich verzamelden. Regeringsleiders, ministers, experts, vertegenwoordigers van internationale organisaties en de private sector, en andere stakeholders uit ongeveer 30 landen reisden naar Paramaribo af voor de zogeheten HFLD Conference on Climate Finance Mobilization.

Namens Suriname zat wijlen Ambassadeur Winston Lackin de conferentie voor, die gezamenlijk met de United Nations was georganiseerd. Gedurende 3 dagen presenteerden diverse experts hun kennis over klimaatverandering, financieringsmechanismen en de status van de natuur in de wereld. In discussiepanels werd van gedachten gewisseld over hoe landen als Suriname, die nog veel bossen hebben en voornemens zijn die te behouden, moeten opkomen voor speciale financiële compensaties voor deze dienst die zij aan de hele wereld verlenen.

Als een belangrijke uitkomst van de conferentie werd de Krutu of Paramaribo Joint Declaration on HFLD Climate Finance aangenomen. Hierin is vastgelegd dat Suriname voor een periode van twee jaren het collectief van HFLD ontwikkelingslanden verder zal helpen vormen, zal leiden en vertegenwoordigen bij diverse internationale organisaties. Het doel van dit nieuwe onderhandelingscollectief is om gezamenlijk op te trekken op het pad van internationale afspraken over committeringen tussen rijke en arme landen. Het principe van de zogeheten common but differentiated responsibilities komt er immers op neer dat, zoals door DNA-voorzitter Jennifer Simons treffend is uitgedrukt, "financiële mechanismen ervoor moeten zorgen dat zij die Co2 in de atmosfeer zetten, zij die Co2 eruit halen behoorlijk compenseren".

CISM: Friendship through sport

De Conseil International du Sport Militaire, oftewel CISM, is een overkoepelende internationale militaire sportorganisatie. De bedoeling van CISM is om sportactiviteiten te stimuleren in het bijzonder bij militairen, om vriendschapsbanden te bevorderen tussen de leden de strijdkrachten van alle landen, om bij te dragen aan de harmonische ontwikkeling van jonge mensen. CISM helpt onder andere bij het stimuleren en steunen van maatregelen, die ten doel hebben een goede relatie te leggen of te verstevigen tussen de militaire sportbeoefenaars van landen die lid zijn van CISM. Naties zullen meer begrip voor elkaar zullen gaan opbrengen, waarbij de relaties tussen de militaire atleten moeten zijn gebaseerd op liefde voor het eigen land en respect en begrip voor anderen.

In 1982 heeft Suriname deelgenomen aan het CISM congres in Lagos, Nigeria. Het bijzondere resultaat dat bereikt daar werd was dat Suriname met ondersteuning van Italië heeft kunnen bewerkstelligen dat het eerstvolgende basketbaltoernooi in Suriname werd gehouden. Dit toernooi zou plaatsvinden in 1984 en Suriname moest binnen twee jaar een sportaccommodatie klaar hebben voor 1500 man. Het werd gehouden in de AMOS sporthal en de zitplaatsen namen toe van 400 naar 2000 zitplaatsen

Aan het toernooi hebben 16 landen deelgenomen aan de 31ste basketbal kampioenschappen.

CISM werd in 1984 aan het publiek geïntroduceerd bij de jaarlijkse wandelmars. Het CISM toernooi werd met enthousiasme ontvangen, omdat dit evenement het grootste evenement was na 1980 dat burgers en militairen samen organiseerden. De openingsceremonie werd gehouden in het Suriname stadion, het huidige Andre Kamperveen stadion.

De mascotte die het toernooi tot een succes heeft helpen maken is de welbekende CISM boy, Ruben Silvin.

In 1985 kreeg de Surinaamse delegatie tijdens de General Assembly in Zuid Korea het Bayoke Award uitgereikt, bestemd voor het best georganiseerde militair sportkampioenschap van 1984.

Het CISM team van 1984

In de periode tussen 1968 tot 1975 heeft Desi Bouterse een aantal jaren deel uitgemaakt van het Nederlandse Militaire Basketball Team en vermeldenswaard is dat onze huidige President Desi Bouterse team captain was van CISM Nederland.

De brug bij Henar staat er vanuit de communicatie met die samenleving. Het is een best practice in participatory decisionmaking, aldus Ivan Graanoogst bij de 5e lezing over de geschiedenis van Suriname op 19 februari 2020.

**HFLD
Conference on
Climate
Finance
Mobilization**

February 12th - 15th, 2019
Paramaribo, Suriname
The World's Most Forested Nation

REVO: EEN SUCCES OF EEN FALEN?

Terugkijkend op 40 jaar REVO is de vraag of de Revo gebracht heeft, wat vooraf bedacht was. Is er voldaan aan de ambities en idealen van de groep van 16 militairen die een machtsovername initieerde. Als de balans wordt opgemaakt, is de Revo dan een succes of falen gebleken?

Harvey Naarendorp, een van de grondleggers van de 25 februari beweging, welke ontstond direct na de machtsovername door de militairen. Naarendorp was docent Recht aan de Anton de Kom Universiteit en werd als burger gevraagd zitting te nemen in de Regering als Minister van Buitenlandse Zaken (1981-1983), en later ook als Minister van Justitie (1981-1982) en Minister van Leger en Politie (1981)

Als ik terugkijk op 40 jaar revo dan is de grootste winst dat er nu een multi-etnische partij in het centrum van de Surinaamse politiek staat. Dat was begin jaren 80 ondenkbaar en dat geeft me een prettig gevoel. Het geeft ook aan dat er een begin gemaakt is met het inhoud en vormgeven aan de opdracht in ons volkslied "wans ope tata komopo, wi mus seti kondre bun". Die opdracht geeft het volkslied aan ons allen: wij zelf moeten Suriname opbouwen.

Daarnaast zijn er uiteraard zaken waarover je ontevreden kan zijn. De graad van interne scholing binnen de NDP en de mate waarin er binnen de partij invulling wordt gegeven aan onze oorspronkelijke leuze: meedenken, meebeslissen, meedoen; dat zijn zaken die verbetering behoeven.

In die 40 jaren is er met ups-and-downs een basis gelegd voor de toekomst. Een zodanige basis dat de boodschap aan de oppositie vandaag aan de dag is om ook een multi-etnische partij te maken, zodat we op basis daarvan eindelijk op niveau met elkaar kunnen discussiëren over de echte vraagstukken over de toekomst van Suriname.

Imro Themen, Progressieve Surinamer

Wij zijn allemaal nakomelingen van mensen die hiernaartoe zijn geterroriseerd en anderen die hier vrijwillig naartoe kwamen. Heden ten dage gaat de stroom van nieuwe Surinamers voort. "W'e leer' sab' makandra moro bun." Na 40 jaren Revo-sferen mogen we beslist niet ontevreden zijn. De soevereine Surinaamse Zuid-Amerikaan heeft zich zeer positief bewezen. Hij en zij zijn echter nooit met rust gelaten. Terwijl er doelgericht werd gewerkt, lieten de belangen van het Koninkrijk der Nederlanden onze zich verder ontwikkelende Amerikaanse natie, nimmer met rust. "Ma, w'alamala mus' tan wroko tranga, wi mus' tan fet' sei makandra." Toch is Sranan in deze afgelopen 40 jaren uitgegroeid tot een bruisende natie. "Wi doro wan mooi pisi k'ba maar we zijn nog lang niet tevreden... neen, we zullen nooit tevreden zijn... te na dede wi sa tan feti." De patriotten, die in elk district, die in elke leefgemeenschap wonen, doelgericht en steeds efficiënter werken weten dat we een inhoudelijk gigantisch en veelbetekend veranderingsproces doormaken, en dat zulke processen tijd vergen... veel tijd! Proficiat Suriname met 40 jaren, hard en doelgericht werken aan het ontkoloniseren van onze geest. Ons zijn van bewuster-wordende soevereine Surinaamse Zuid-Amerikanen, die zich wereldburgers weten te zijn, is nooit meer te stoppen. Vooral hierom rust op ons de taak, de plicht, om goede voorbeelden te (blijven) geven.

REVO QUIZ

1. Wanneer werd Suriname onafhankelijk?

- A. 1863
- B. 1975
- C. 1980

2. Wie was bevelhebber van het Surinaamse leger op 26 februari 1980?

- A. D. Bouterse
- B. Y. Elstak
- C. N. Beets

3. Wie was minister van justitie toen het decreet C11 (opheffing handelingsonbevoegdheid van de gehuwde vrouw) werd afgekondigd?

- A. Harvey Naarendorp
- B. Laurence Neede
- C. Ruppert Christopher

4. Uit hoeveel leden bestond de groep van 16?

- A. 19
- B. 16
- C. 21

5. Wanneer werd deze foto van de menigte op het onafhankelijkheidsplein gemaakt?

- A. Brasa dee
- B. Protest tegen min. De Koning
- C. Bij een andere gelegenheid

6. Vul deze strijdkreet aan: Tide tamara.....

- A. A stree e go moro fara
- B. We stree go moro fara
- C. Tra tamara

7. Wie was president van Suriname na de machtsovername van 1980?

- A. President Johan Ferrier
- B. President Henk Chin a Sen
- C. President Johan Kraag

8. De Jules Albert Wijdenbosch brug werd in gebruik genomen in

- A. 1986
- B. 2000
- C. 2005

Ontstaan en groei van de Nationale Democratische Partij (NDP)

De Nationale Democratische Partij (NDP) is de politieke organisatie van de 25 februari beweging welke werd opgericht, omdat de 25 februari beweging wilde deelnemen aan de verkiezingen van 1987. De 25 februari beweging heeft zich als revolutionaire beweging vanuit de revolutie van 1980 altijd verdienstelijk gemaakt voor de ontwikkeling van Suriname voor en door het volk volgens de daaruit voortvloeiende politieke ideologie. De proclamatie van de partij vond plaats op basis van de nog steeds van kracht zijnde "Vier Vernieuwingen" van de Revolutie, te weten de vernieuwing van:

- Politiek-bestuurlijke orde
- Economische orde
- Sociaal-maatschappelijke orde
- Educatieve orde

Bij de viering van 35 jaar revolutie werd er een vernieuwing toegevoegd te weten de vernieuwing van de Milieu orde.

Met het ontstaan van een partij als de NDP, die heeft gekozen voor het volk is het dan ook zo dat alle andere politieke partijen tegenover de NDP staan. De NDP werd geproclameerd op 4 juli 1987 en de eerste voorzitter was Jules Wijdenbosch. Elke keer tussen 1987 en 1996 wanneer Jules Wijdenbosch een bestuurlijke functie aanvaardde, werd de voorzittershamer overgedragen aan Orlando van Amson. Vanaf 1996 werd Desi Bouterse de voorzitter.

Hierbij een kort overzicht van de zetels:

	1987	1991	1996	2000	2005	2010	2015
NDP	3	12	16	8	15	23	26
DNP 2000				2	3		

De NDP werd de grootste partij (buiten een combinatie verband) in 1996, 2005 en 2015; in 2000 en 2010 nam de NDP, deel aan de verkiezing in een partijcombinatie.

Uit het bovenstaande zou geïnterpreteerd kunnen worden dat er zich reeds grote verschuivingen voltrokken, in de "mind" van ons volk. De NDP had toen (onder de naam Millennium Combinatie), in mei 2000, acht (8) zetels behaald in de Nationale Assemblée. In totaal haalde de Millennium Combinatie toen tien (10) zetels, terwijl DNP 2000 twee zetels haalde. Vijf jaar later, bij de verkiezingen in 2005, bewees de NDP nogmaals het vertrouwen dat deze partij van het volk genoot, met maar liefst vijftien (15) zetels en het DNP, drie (3). Het DNP was toen deel van de Volksalliantie Voor Vooruitgang VVV-combinatie, die in totaal vijf (5) zetels behaalde.

Het bevordert de duidelijkheid wanneer we aangeven, dat de positieve NDP-trend begon in 1996 met de zestien (16) zetels die deze nationale partij toen al behaalde; in 2015 werden het zelfs zesentwintig (26) zetels. President Desi Bouterse zei in zijn inauguratie toespraak van 12 augustus 2015 het volgende:

"In deze zelfde lijn van denken wil ik het volk van Suriname feliciteren dat zij in meerderheid hebben gekozen om voor het eerst in haar politieke geschiedenis de staatsmacht te geven aan een politieke overtuiging die etniciteit als bron van rijkdom van ons volk ziet, en niet als grondslag voor verdeeldheid en onmacht. Deze volksuitspraak is al jaren in wording!"

Vanaf 2010 wordt er doorgewerkt op basis van de vernieuwingen

Eindelijk basisvoorzieningen voor meer dan 50,000 Surinamers

Er is nooit zoveel gedaan voor het binnenland op het gebied van water, energie en connecties. In Commewijne zijn 10,000 extra huishoudens voorzien van drinkwater. En de dorpen Tibiti, Pikin Saron, Klaaskreek, Brownsweg, Poesoegroenoe, Alfonsdorp, Tapoeripa, Redi Doti, Casipora, Witagron, Domburg, Post Utrecht en Boskamp beschikken voor het eerst over schoon drinkwater. De dorpen in Boven-Suriname tussen Atjoni en Djoemoe worden voorzien van elektra en nogmaals 131 dorpen zullen volgen binnen het Masterplan Solar Reserve. De regering investeert sterk in basisvoorzieningen voor alle districten omdat er met name in deze gebieden een inhaalslag gemaakt moet worden ten opzichte van de stadsbewoners. Als een deel van Suriname achterblijft, hebben wij slechts een schijnwelvaart is het adagium van de Regering.

1980: 66,228 EBS aansluitingen
2020: 170,105 EBS aansluitingen
vanaf 2010 is er 575 kilometer extra aan hoofdwatervolledingsbuizen aangelegd

Waarde toevoegen aan mijnbouw

De regering heeft sinds 2010 de onderhandelingen gestart met de diverse mijnbouw multinationals om meer spin-off te verkrijgen van de ontginning van onze natuurlijke hulpbronnen. Met IAMGOLD werd een 30% aandeel onderhandeld voor de uitbreiding van hun mijnbouwconcessie, met Newmont werd een 25% aandeel overeengekomen in hun Newmont Suriname operaties. Doordat Staatsolie dit investeringsdeel op zich nam, is de financiële positie van Staatsolie aanzienlijk verstevigd. Op 31 december 2019 heeft Suriname eindelijk de Afobakkadam in eigen handen gekregen, 13 jaar eerder dan gepland waardoor we zelf richting kunnen geven aan ons energiebeleid, een van de meest strategische sectoren in ons land.

In 2020 is de investering van \$ 250 miljoen in Newmont terugverdiend

Infrastructuur

Geen productiviteit zonder connectiviteit is een van de zienswijzen van de regering. Dat betekent dat er in infrastructuur geïnvesteerd moet worden om mensen en markten met elkaar te verbinden, zowel binnen Suriname als met regio's buiten ons. Denk aan de bouw van de Beekhuizenbrug, de Nieuwe Highway die Paramaribo met vier districten en de luchthaven verbindt. De Asfaltering van de wegstrakking Jenny-Henar, de dijk in Coronie en de reconstructie van de strekking 3e tot en met 6e Rijkweg zodat verkeer op de Oost-West verbinding zich efficiënter kan verplaatsen, zeker met het oog op de ontwikkelingen in de olie-industrie.

Het verkeer in en rondom de stad wordt steeds drukker. Het oude wegennet was niet berekend op zoveel gebruik. Upgrades van de Nieuw Weergevondenweg, Zwartenhovenbrugstraat en verharding van de wegen in de binnenstad, Pontbuiten, Latour, Wanica en Para konden niet achterblijven.

Vuilophaal georganiseerd

De vuilophaal in en rondom Paramaribo is georganiseerd door de avondophaal van vuil te introduceren. Daarnaast zijn districten aangemoedigd de vuilophaal in hun districten ter hand te nemen. Er zijn 22 vuilverbrandingsovens aangeschaft om het vuil uit de natuurlijke leefomgeving in ons binnenland te verwerken. Ter voorkoming van ziekte uitbraken wordt er regelmatig grofvuil opgehaald in diverse woonwijken.

Record aan achterstallige wetgeving ingehaald

Er zijn vanaf 2010 een record aan wetten goedgekeurd. Meer dan 400 wetten zijn door De Nationale Assemblée behandeld en afgekondigd ter verbetering van de transparantie van de regering, anti-corruptiewetten, huisvestingswetten en sociale wetten.

E-Government zorgt voor transparantie

E-Government is in full speed gelanceerd en zal het mogelijk maken dat iedereen in Suriname, ongeacht waar men zich bevindt, diensten kan afnemen van de overheid. Nu al worden ID kaarten niet meer alleen aan de Coppenamestraat maar tot in de verre districten zoals Sipaliwini, gemaakt. E-government zal door de digitalisering van werkprocessen zorgen voor meer efficiëntie. Bovendien zullen aanvragen voor grond, concessies en woningen door digitalisering ervoor zorgen dat de overheid transparanter wordt voor elke burger.

Woningbouw en Percelen

Elk gezin een eigen woning is meer dan een leus alleen. Het is een voorwaarde voor productieve ontwikkeling binnen een familie. De overheid heeft meer grondbeschikkingen en bereidverklaringen dan ooit uitgegeven in de periode sinds 2010. Er zijn woningen gebouwd te Coronie, Oldenburg, Leiding, Hanna's Lust, Richelieu, Bernharddorp, Altona, SPSB dorp, Jabiru, Jagtlust. Als ook zelfbouw is gestimuleerd. Door de instelling van een Nationaal Woningbouwfonds en een Nationaal Garantiefonds Huisvesting kunnen nu ook burgers die steeds buiten de boot vielen in aanmerking komen voor een hypotheek. Ook bewoners op basis van erfpacht zijn eenmalig gefaciliteerd door een toestemming om grondhuur over te dragen in eigendom.

Vanaf 2010 zijn er 57,618 beschikkingen uitgegeven

Sociaal contract ingevuld

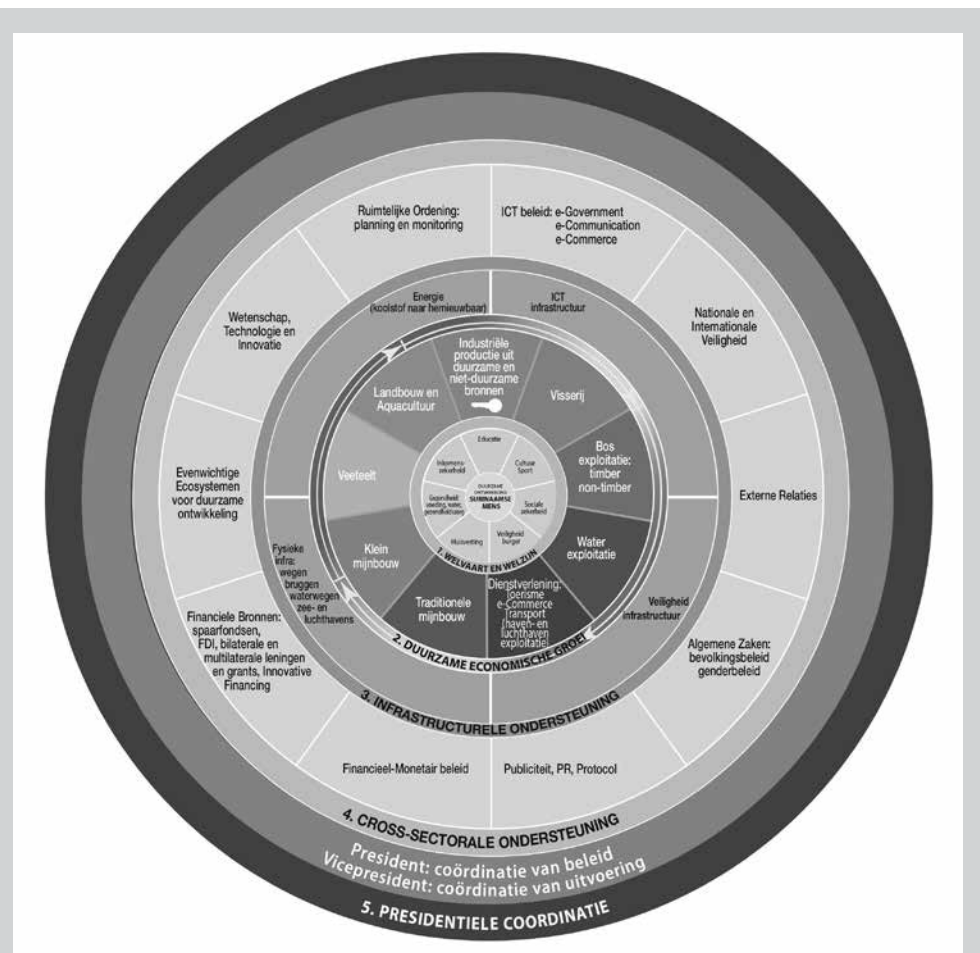
Door de meest kwetsbare groepen in de samenleving te ondersteunen zorgt de regering ervoor dat iedereen mee kan blijven doen. De introductie van de sociale wetten, de introductie van Bazo-kaarten, de instelling van het minimumloon, en de verhoging van de Algemene Kinderbijslag zijn slechts voorbeelden. Er is geïnvesteerd in de toegang tot medische hulp in de districten door nieuwe RGD posten, en de bouw van (streek)ziekenhuizen in Marowijne, Wanica, Wageningen, Nickerie en binnenkort in Atjoni.

1975: 31 poliklinieken
2020: 102 poliklinieken

1975: 0 gezondheidscentra
2020: 8 gezondheidscentra

1975: 0 hulppoli's
2020: 8 hulppoli's

1975: 708 verpleegkundigen
2020: 1767 verpleegkundigen

1975: 73 specialisten
2020: 277 specialisten

Internationale Samenwerking

Sinds 2010 heeft Suriname, in de persoon van President Boutrose, het voorzitterschap gehad van de Caribische landen in CARICOM, de Zuid-Amerikaanse landen verenigd in UNASUR. Zijn de banden met de Islamic Development Bank aangehaald. Is er na 20 jaar een Staatsbezoek geweest aan de Volksrepubliek China, is de President uitgenodigd op diverse internationale vergaderingen en aangelegenheden, heeft Suriname een VN-conferentie gehost in Paramaribo voor High Forest Low Deforestation landen. Suriname is momenteel de trekker van dit nieuwe collectief aan beboste landen in de wereld.

Kompas voor ontwikkeling

De Strategie voor Duurzame Ontwikkeling van Regering Boutrose-Adhin is er één die toekomstgericht is.

Dit is samen te vatten als: Groeien naar een natie van geestelijk en lichamelijk gezonde en gericht opgeleide Surinamers die gezamenlijk en in veiligheid bouwen aan een succesvolle en sociaal-rechtvaardige samenleving die actief participeert in de onderling afhankelijke groene en ICT geleide wereldgemeenschap

De cirkel beeldt het kompas uit voor beleidsbeslissingen tussen 2010 en nu. Alle beleidsprogramma's zijn terug te herleiden naar dit kompas, dat gebaseerd is op de vijf vernieuwingen.

DE JONGEREN VAN DE NATIONALE DEMOCRATISCHE PARTIJ FELICITEREN DE SURINAAMSE GEMEENSCHAP MET DE DAG VAN BEVRIJDING EN VERNIEUWING OP 25 FEBRUARI 2020 TER GELEGENHEID VAN 40 JAAR REVOLUTIE

DOWNLOAD DE NDP APP

Colofon

Met deze speciale editie in de krant is een aanzet gegeven om een deel van de vele vernieuwingen, die in de samenleving gebracht zijn sinds 25 februari 1980, vast te leggen en te delen met de samenleving.

Aan deze editie hebben meegewerkt: Desi Boutrose, Jules Wijdenbosch, Errol Alibux, Harvey Naarendorp, Laurence Neede, Ivan Graanoogst, Ramon Abrahams, Imro Themen, Kenneth Slooten, Borger Breeveld, Marcel Oostburg, Gisela Boyce, Henk Essed, Vivian Bijnaar, Elvira Sandi, Siegfried Wolf, Sammy Monsels, Henk Herrenberg, Rene Sijp, Dennis Dundas, Otmar Cramer, Kenneth Themen, Eugene van der San, Henk Herrenberg, Glenn Dest, Humphrey Hasrat, Guno Kersout, Ulrich Aron, Winston Caldeira, Yvonne Cheuk A Lam, Yvonne Ravales-Resida, Yvonne Baal, Ellen Naarendorp, Joan Polak, Piet-Hein Helleendoorn

Redactiecommissie: Sandra Polak, Chantal Budel, Faizel Baarn, Kenneth Moerli

Voor reacties en suggesties kunt u mailen naar: ndpadvertenties@gmail.com

40 jaar REVOLUTIE betekent voor mij

Een deel van de huidige DNA-leden namens de Nationale Democratische Partij (NDP) waren ten tijde van de REVO nog niet geboren. Zij zetten momenteel echter het werk voort waarvan de gedachtegang haar oorsprong kende in de jaren '80. Sinds 2010 zijn er ruim 400 wetten gemaakt in DNA, waarvan een belangrijk deel gebaseerd is op vernieuwing brengen in het sociaaleconomische, sociaal-maatschappelijke, educatieve en het politiek-bestuurlijk gebied. Wat is de mening van deze jonge (ex)-wetsmakers over de revolutie? Hoe hebben de gebeurtenissen vanaf februari 1980 hun kijk op de politiek en de toekomst van Suriname beïnvloed? En hoe kijken de DNA-leden van de districten naar de revolutie die startte in Paramaribo?

De revolutie is voor mij de eerste, én meest belangrijke, stap die wij hebben gezet richting ECHTE onafhankelijkheid. Het was een stap die ons dwong om op zoek te gaan naar onze eigen identiteit. Wat is Suriname? Wat maakt mij Surinamer? Hoe ontwikkelen we ons stukje aarde ten behoeve van niet een kleine elite maar ten behoeve van het hele volk? Met alle kennis van nu over die 40 jaar en de ideologische strijd die nog steeds voortduurt, moet ik constateren dat Revo een zeer moedige stap was. Als ik één ding weet, is het dat het aan ons jonge Surinamers is om eenzelfde durf op te brengen om verder invulling te geven aan ons samen leven, samen groeien op basis van ons eigen kunnen.
- **Roché Hopkinson Sr.**

Revo betekent voor mij meedoen, meedenken en meebeslissen, verandering en ordening in ons sociaalzekerheidssysteem, sociaaleconomisch systeem, bestuurlijk systeem, het milieu en duidelijke verandering voor het volk.
- **Jennifer Vreedzaam**

Revolutie betekent voor mij de start van de ontwikkeling van Suriname ten behoeve van haar volk en de toekomst. Velen zijn zich niet bewust dat dankzij de revolutie er sprake is van gelijke kansen voor eenieder; vooral met nadruk op de sociale zekerheid en economische ontwikkeling. Voor de revolutie had niet iedereen de toegang tot ontwikkeling nog de vele ontlooiingsmogelijkheden die er waren. Dankzij de revolutie is men gaan geloven in eigen kunnen.
- **Daniella Sumter**

40 jaar Revo betekent voor mij de bewustwording dat ik van mijn land moet houden en mijn land tot ontwikkeling moet brengen. Daarnaast heeft de REVO mij geleerd vertrouwen te hebben in mijn eigen potentie, wat nationaal en internationaal ook te zien is aan onze eigen Staatsolie, die uit de revolutietijd is ontsproten! De ontwikkelingen de laatste 40 jaren is terug te zien in landelijke woningbouw (Flora, Hanna's Lust, Tourtonne, Sophia's Lust, Geyersvliet), infrastructuur (bruggen en wegen voor ontsluiting), volksgezondheid (opzetten van ziekenhuizen en Staatsziekenfonds), sociale voorzieningen voor jongeren en ouderen, en een stabiel leger voor de verdediging van onze soevereiniteit.
- **Nao-Mi Samidin**

40 jaar Revolutie betekent voor mij een dag van bevrijding en vernieuwing. Het heeft ervoor gezorgd dat we dichterbij elkaar toe zijn gaan groeien, je ziet het nu ook bij de partij de brotmijte djari die er is, ook in het parlement is het duidelijk zichtbaar bij de fractie NDP.

De Revolutie heeft ook ervoor gezorgd dat vrouwen meer waardering kregen in de maatschappij. Verder ook nog het bijbrengen van het Nationalistisch gevoel. We moeten leren houden van ons land en samen dit prachtig land met elkaar opbouwen. Alleen zo kunnen we zorgen voor een mooie toekomst voor ons mooi land Suriname.
- **Ruchsana Ilaahbaks**

Voor mij betekent revolutie een eyeopener. Door de revolutie is er ontwikkeling gekomen in het binnenland met name de districten Brokopondo en Sipaliwini. Als ik moet denken aan toerisme. Kort gezegd ik ben trots op onze Revolutie.
- **Yvonne Maabo**

Revolutie, Verandering, Omwenteling. Noem het hoe jij het wil. Laat het revolutionair zijn duidelijk tot uiting komen in jouw doen en denken. Het dekolonisatieproces mag nooit en te nimmer stoppen. Voorzetting van dit proces in deze globaliserende wereld is van eminent belang om deze natie verder te ontwikkelen.
- **Amzad Abdoel, fractieleider NDP in DNA**

De Revo heeft het nationale bewustzijn ontwaakt en dit moeten we voortzetten en versterken, zodat iedere Surinamer zich ervan bewust en doordrongen is dat wij dit land samen moeten ontwikkelen voor onszelf en ons nageslacht; ongeacht hoe zwart, groen, geel, blauw, oranje, rood en wit, bruin wij eruit zien, en hoe wij hier ook naartoe zijn gebracht. We zijn er nog niet, maar we zijn hard op weg de koloniale hebi's te slopen om van dit land een welvarende smeltkroes te maken.
- **Wendel Asadang**

De revolutie heeft betrokkenheid van de totale gemeenschap bij de ontwikkeling van het land bewerkstelligd: mee doen, mee denken, mee beslissen. Dit in tegenstelling tot wat de oude, Rechtsgeoriënteerde politiek voorstond.
- **Andre Misiekaba, ex-fractieleider NDP in DNA**

DEZE REVO HEEFT SURINAME NOG NODIG

Wat worden de doorbraken in de komende 40 jaar? Welke revoluties heeft Suriname nodig? Dat is de vraag die we voorlegden aan Harvey Naarendorp, ex-minister Buitenlandse Zaken (1981-1983), een van de grondleggers van de 25 Februari Beweging (1983), Raadsadviseur Strategische Aangelegenheden (2015-heden):

Het is moeilijk om 40 jaar vooruit te kijken. Wat ik kan meegeven is, dat in de wereld een kennisrevolutie aan de gang is. We moeten ons onderwijs de hoogste prioriteit geven. Laten we werken met landen als Finland en Denemarken om andere vormen van onderwijs versneld toe te passen zodat onze participatie in de kennisrevolutie gemaximaliseerd wordt. Onderwijs en duurzame ontwikkeling moet daarnaast absoluut samengaan met de mentale en fysieke gezondheid van burgers. Ik denk dat het in ons belang is om te leren van bijvoorbeeld Bolivia over dekolonisatie van eetgewoonten. Als je bedenkt dat in de wereld er nu meer mensen doodgaan aan over-eteten dan aan hongersnood, dan zijn we als wereldgemeenschap ver gekomen, maar is dit tegelijkertijd zorgwekkend. Ook in Suriname moeten we mensen weer zodanig leren eten dat hun voeding een garantie is voor gezondheid.

Als derde – en dit is een uitdaging van het gehele volk – we moeten af van denken over of de NDP wel of niet moet blijven. Wij moeten begrijpen dat de uitdaging van ons allen is hoe we de economie gaan verschuiven naar dienstverlening, naar niche-producten voor speciale markten en naar differentiatie van de economie. De olievondst kan een zegen of vloek voor Suriname worden. Zolang we kiezen om afhankelijk te blijven van het exporteren van producten waarvan de prijsbepaling op beurzen in het buitenland plaatsvindt (olie, goud) kan je geen stabiele economie opbouwen.

**DE NATIONALE DEMOCRATISCHE PARTIJ
FELICITEERT DE SURINAAMSE GEMEENSCHAP
MET DE DAG VAN BEVRIJDING EN VERNIEUWING
OP 25 FEBRUARI 2020 TER GELEGENHEID VAN
40 JAAR REVOLUTIE**

**WIJ NODIGEN U HIERBIJ UIT VOOR
DE GEBRUIKELIJKE VIERING
HEDENAVOND OP HET PLEIN VAN DE REVOLUTIE**

De revolutie heeft in mijn optiek de eeuwenoude strijd voor de vrijheid en soevereiniteit van ons volk opgepakt, gerevitaliseerd en meer diepgang gegeven. In casu vrijheid bekeken vanuit het begrip "Ontwikkeling", dat hedendaags gedefinieerd wordt als: het elimineren van onvrijheden en aldus het bieden van steeds meer vrijheden, kansen en zekerheden. In dit licht is Ontwikkeling een vrijheidsstrijd die nimmer stopt.
- **Michael Ashwin Adhin, Vicepresident van de Republiek Suriname**

**DURF GROOT
TE DENKEN.**